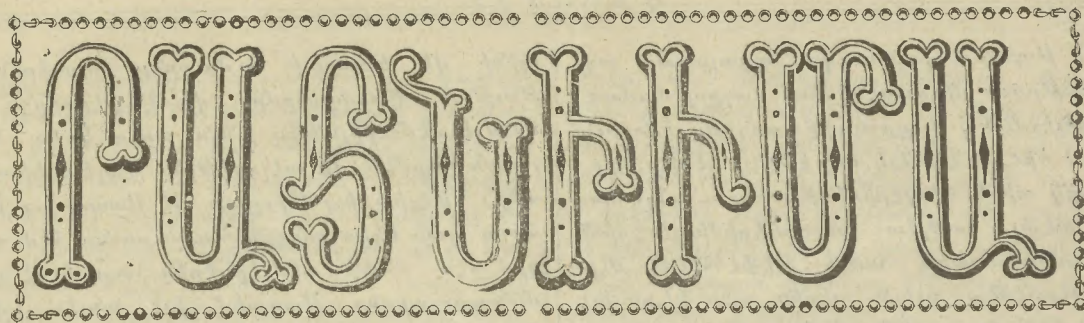

ՀԱՅԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ

ՄԻՒՆՏԵՐԻԱԿ. — Հարպ վաղթընտա վաղիֆեմիդ 1021, Տաւանըն էոսաը 1022, Աճվալը հազըրէ — ձէլաիրի Պրիթանիայա հիւճիւմ 1024, Հաւա կէմիլէրի 1024, հարպըն իպթիտասընա տաիր պազը վազըւար 1025, Հարպա տաիր հիթեայէլէր 1025, Մուխապէրաթ — էրմէնի մէմուրիյն ի բուհանիյէսինին իսլահը մէսէլէսի 1026, Տինի — էսքի վէ եէնի կիւնահար 1028, Միւթէնէվի — Մուհապէթին զալէպէսի 1030, Պուրտուրըն պէօյիւք զէլպէլէսի 1031, ձէնանեան գաշէնանէն 1032, Հաֆթա խապէրէրի 1033:

ՃԻԼՏ 4

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՆՈՅԵՄԲԵՐ 6, 1914.

ՆՕ 45

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՀԱՐՊ ՎԱԳԹԸՆՏԱ

Վ. Ս. Զ. Ի. Ֆ. Ե. Մ. Ի. Զ.

Տէվլէթիմիդ պէօյիւք պիր մուհարէպէյէ պաշլամագ իւզըն տիր: Բուսիա, Ինկիլթէրա վէ Ֆրանսա քէնտի սէֆիրլէրինի Թիւրքիա տան չաղըրմըզ վէ պէօյէճէ անլէր իլէ օլան միւնասէպաթը սիյասիյէ միւնդաթի օլմուշ տըր: Պահրէն վէ պէրրէն վուզու պուլաճագ օլան մուխասէմաթըն նէ կէօնէ պիր հալ ու հէյէթ քէսպ էտէճէյի շիմտիտէն խապէր վէրիլէմէզ, անճագ փէք նազիւք վէ մուհիմ պիր միւտտէթ պաշընտա պուլունաուղումուզ պէտիհի տիր: Պէօյլէ պիր վագթաա հիւքիւմէթիմիզին հէր պիր ինթիմամ վէ պասիրէթի իսթիմալ էտէճէյինէ էմին օլապիլիլիւզ. անճագ աճէպա պու սըրասաա էհալիմիզին վազիֆէսի նէ տիր:

Պիզ պու միւնասէպէթլէ էն էվլէլա Անաւրը միւխթիլիէ աւասընսա իրքիմս վի իրքիմսըն քիէյիս հիթիլիսինի թաւսիյէ էտէրիզ: Մէյտանը հարպտա միւնահէտէ էտէճէք օլան օրտումըզ՝ անասըրը մուխթէլիֆէ էֆրատընտան իպարէթ միւթթէհիտ պիր քիւթլէ օլտուղու կիպի, վաթանտա պաշգա թարիզլէրլէ պու հարպա իշթիրաք էտէճէք օլան էհալի տէ քէնտի չէհրլէրինտէ վէ գասապա վէ գաւ

րիլէրինտէ միւթթէհիտ վէ միւթթէֆիզ պիր քիւթլէ թէշթիլ էյլէմէլի տիրլէր: Թիւրք, էրմէնի, Բուս, Իսլամ, Քիւսթիյան ճիւմէսի պիրի պիրլէրինէ իթիմատ վէ իշթիրաք էտէրէք միւթթէհիտ պուլունամալը տըրլար: Պու մուխասէմաթ պիր մուհարէպէ նուրէթինի ալսա ալմասա, տէվլէթիմիզ հանկը տէվլէթլէրլէ մուհարէպէ էթսէ, պիզ քէնտի աքամըզտա մուխասէմաթա վէ սուլի թէֆէհիւմաթա գաթիէն մէյտան վէրմէլի տէյիլ իզ: էֆքիարճա ֆարգլարմըզ պուլունսա պիլէ պու շէյ պիզի պիրի պիրլէրիմիզէ խասըմ եափմալը տէյիլ տիր: Պիր միլլէթ խարիճի հիւճիւմէրտէն զիյատէ տախիլի իսթիլաֆլարտան զիյան չէքէր: Պու մուհարէպէյէ՝ հէր պիր անասըրա աիտ էֆրատ իշթիրաք էտէճէք, անըն մէսարիֆինէ ճիւմէ Օսմանլըլար իշթիրաք էտէճէք, անըն մէսուլլիյէթի վէ անըն միւքիաֆաթը ճիւմէնին իւզէրինէ տիւչէճէք. պինաէն ալէյի ճիւմէմիզ միւթթէհիտ պուլունամագ կէրէյիզ: Հիսսիյաթըն պէօյլէ հէյէճանլը վէ միւթթէհարրիք պուլունտուղու վագթլարտա ճիւզի սէպէպլէր գօնչուլար աքասընտա վէսվէսէլէր վէ նախօշ հիսսիյաթ ույանտըրապիլիլիլէր, պու սէպէպտէն անասըրը մուխթէլիֆէ ազալարընըն պիրի պիրլէրինէ ֆէվգէլատէ նազիւք վէ միւսաատէքիար վէ լաթիֆ պուլունմալարը վաճիպ տիր:

Տիկէր պիր վագիֆէմիզ Իրսիման վի իրքիսալը ճեւէ նաիլ օլմագ տըր: Ասապէլէրին

պէսյլէ թահրիք օլունտուղու սըրալարտա ազլ ու մանթըզըն միւվաղէնէսինի շաշըրթմամագ, ասապիլէշմէյիւ վազըալարը տողրու կէօրիւկ սողրու հիւքմ էթմէյէ սայ էթմէք կէրէք տիր: Եալընըզ պիրի պիրլէրիմիզի տողրու անլամագ իչիւն տէյիլ, հաթթա խասիմլէրիմիզլէ օլան ալագամըզտա պիլէ սու ի թէֆէհհիւմէ մէյ-տան վէրմէմէք իչիւն սէրին պիր ֆիքը իլէ մէսէլէլէրի մուհաքէմէ էթմէք վէ անա կէօրէ զարարա կէլմէք իճապ էտէր: Թահրիք օլուն-մուշ օլան հիսսիյաթ ազլա վէ վիճտանա թէէ-սիր էթմէքլէ հիւքմիւմիւզիւ պիր եա տիկէր թարաֆա եանըլտա պիլիլլէր: Պախուսուս քէնտի սէվիլիլիլլէրի մէյտան ք հարպա կի-տէճէք օլանլար իթիտալ ք տէմի վէ սէպաթ ու իթմինանը էլտէն պրագմամալը սըրլար:

Տիկէր պիր վաղիֆէմիզ, Պիւթիւն քեալինա-թըն վէ ճիւմլէ պէնի պէշէրին, ֆէրալէրին վէ միլլէթլէրին Միւսիւր ի մուրյազը օլան Ալլահա իման վէ իթիմասը եշհէն պրագմամալըզ: Ալ-լահ ատիլ վէ րահիմ պիր Միւտիր ի մութլագ տըր: Ֆէրալէրին տաւալարընտա հագգ ու հագիդաթըն զամինի Ալլահ օլտըզը կիպի միլ-լէթլէրին տաւալարընտա տա եինէ քինտիսի հագգ ու ատալէթին համիսի տիր: 0 գուվ-վէթլէրին տէյիլ, հագգ վէ հագիդաթ թարա-ֆընտան հարպ էսէնլէրին համիսի տիր: 0 սալթ մուհարրիպլէրին վէ զալիպ օլանլարըն ամիլը տէյիլ, մաղտուրլարըն, եթիմ վէ տուլլարըն տա սահիպի տիր: Պինաէն ալէյի մուհարէպէլէրին նէթիճէսի օլան մուհանէտէլէր թէրթիպինտէ Մուգատտէրին իտարէսի պու-լունտուղու կիպի, հարպ նէթիճէսինտէ հարպա զարըշմայարագ պիլէ միւթէզարուրու օլան վէ միւզալագա չէքէճէք օլանլարըն տա կէօզ եա-շըլարընը կէօրէն վէ անլէրէ լազըմ կէլէն գուվվէթ վէ թէսէլլիյի պախշ էտէն տէ 0 տըր: Մուհարէպէլէր նէ գատար ուզուն վէ գանլը օյսա, նիհայէթ օնլարը քէնտիսինի սալահ վէ սէլամէթ մէլէքիւթիւնէ գուլլանա-ճագ օլան տա ձէնապը հագգ քէնտիսի տիր: Իմտի պու իման վէ իթիմատա էյի սարըլըպ, անտէ սատըզ դալալըմ: Մէյուս վէ մէֆթուր օլմայալըմ: Իմանսըզըղա տիւշմէյէլիմ: «Րապպ սալթանաթ էտէր, զէմին մէսրուր օլ-սուն» վէ գալպլէրիմիզ սիւքիւն իւզրէ եաշա-յալըմ:

Վէ էն պէօյիւք վաղիֆէմիզ, Պու միւշքիլ զէմանըմըզտա, պու պէօյիւք միլլէթին նասի-

պինի վէ իտարէ ի ումուրընը ետլէրինտէ թութան փատիշահըմըզ վէ վիւքէլամըզ, վէ ճիւմլէ մէմուրիյնիմիզ իչիւն տուա էտիպ, Ալ-լահըն հիւքմէթ վէ տէլալէթինի թալէպ էթմէք տիր: Մէլիք իւլ Միւլիւք վէ Րապպ իւլ էր-պապ օլան Ալլահըմըզըն հուզուրունա հէմ պի-զիմ հէմ սաիր տէվլէթլէրին հաքիմ վէ գօ-մանսարլարընը թագտիմ իլէ անլէր իչիւն հիւքմէթ վէ տէլալէթ իսթիրհամ էթմէլիլ:

Յ. Գ. Գ.

ՏԱՎԱՆԸՆ ԷՍԱՍԸ

Մուհարէպէ ի հագըրէնին էսասընը անլա-մագ իչիւն Սըրպիա վէ ճիւմլը խարիթայա պիր աթֆ ք նիկեհա էթմէլլիլ: Սըրպիանըն զարպի հուտուտընտաքի Տրին նէհրինտէն վէ Պէլիւրատտան պաշլայըպ Ասթիւրիա տախիլինտէ չէմալ ք զարպա տողրու իմթիտատ էտէն Տրալ ըրմաղընտան պաշլայարագ Ատրիաթիք տէնի-զինէ գատար օլան արաղի եէտի էյալէթլէր-տէն իպարէթ տիր, վէ պու մահալլէրտէքի է-հալինին 100 տէ 98ի Սլալ ճինսինտէն տիրլէր: Եանի, Պօնա Հէրսէք՝ 100 տէ 97¹/₂, չէմա-լընտա Սլալօնիա՝ 100 տէ 98ի, ազ կօգարը-տա Սթիւրիա՝ 100 տէ 58¹/₂, Թրիէսթէ ճիւմ-լընտա Խրուաթիա՝ 100 տէ 98¹/₂, Ատրիաթիք գըլըսընտա Տալմաթիա՝ 100 տէ 97 սի Սլալ էհալի իլէ մէսքիւն տիրլէր: Պունլար քեաֆ-ֆէսի տախի Սըրպ վէ Րուս գալմը իլէ ալնի ըրգտան վէ գալմտան իսէլէր տէ 7 նճի ասը-տան պէրու Վէնէտիք, ձէրման, Մաճար, Սլալ վէ Թիւրք հիւքիւմէթլէրի արասընտա օլան մուհարէպէլէրտէ կեահ պիրի կեահ տիկէրի թարաֆընտան իշղալ էտիլիպ ֆարգը մէզնէպ-լէրէ թագտիմ օլունմըլ տըրլար: Վէնէտիք հիւ-քիւմէթի ալթընտա նիչէլէրի Գաթօլիքլիյի գա-պուլ էյլէտիլի կիպի, Թիւրք իսթիլասընտա չօզլարը իսլամիյէթի վէ Սլալ թէէսիւրի իլէ Օրթօտօքսլուղու գապուլ էյլէմիշ տիրլէր: Պու սէպէպտէն արալարընտաքի րապըթա կէվէմիշ իսէ տէ, լիսան վէ ատէթլէրի միւշապիհ գալմը վէ ըրգլարը տէյիլիլմէմիշ տիր: Խրուաթլար Լաթիլիլիք իտտասաընտա, Պօնագլար Թիւրք-լիւք՝ վէ պագիլէրի Օրթօտօքսլըք իտտասաըն-տա պուլունտուրլար իսէ տէ, քեաֆֆէսի Սլալ գանընտան տըրլար: Ատրիաթիք գըլըսընտան

չարգա թունա պոյունա ուղանան պու գատար Սլավլըղա գարը Րուսիա պիթարաֆ գալամազ խտի, վէ տէֆաթլա գան տէօքտիւքտէն սոն-րա էնճամ սոն մուհարէպէտէ Օսմանլըլարըն էլինտէն Սըրպիայը այըրմաղա մուվաֆֆադ օլ-տու: Սըրպիա՝ թէչքիլաթընտան սիւս ասը դարֆընտա էփէյի գուվվէթէլնիպ վալիտէսի Րուսիանըն տէլալէթ վէ մուսվէնէթի իլէ Պալ-գան իթթիհատընըն թէչքիլի վէ պալսթըն պիր ճիլվէսի սայէսինտէ ճէնուպա վէ դարպա մոզ-րու հայըլպ էսքի Սըրպիայը էլտէ էյլէտի: Պու Սլավլըղըն մուվաֆֆազիյէթի վէ ձէրմա-նիզմին պէօյիւք պիր թէչլիքէսի խտի: Ավըս-թրիա չապալամաղա պաչլայըպ էվվէլա Ատ-րիաթիգ տէնիդինէ չըգմասընա մանի օլտու: Գարատաղը Շգօտրատան չըգարտը: պուհա տա գանաաթ էթմէյիպ իքինճի Պալգան մու-հարէպէսինի վիւճուտա կէթիւրմէսիյէ Րուսիա-նըն էմէլինէ էն պէօյիւք տարպէյի վուրտու: Հէր նէ գատար Պուլղարլար տախի Սլավ սա-յըլըյօրլար իսէ տէ, անլէր թիւրքէրին ասը օլան թաթար ճինսինտէն նէչէթ էթմիչ օլտըգ-լարընտան, Սըրպլարը էօգ էվլատ, Պուլղարլարը իսէ էօյէ էվլատ տէյու թէլազգը էյլէյօր, վէ նէ զէման պու իքի էվլատտան Պուլղար, քիւ-չիւք վէ էօգ էվլատ իւզէրինէ հիւճիւմ էյլէտի իսէ, Րուս պիլա մէրհամէթ Պուլղարը թէքտիր էտիպ անը միւքհաֆաթընտան մահրում էյլէտի: Րուսմանիայը Սօֆիայա սալտըրան Րուս խտի:

Սըրպիանըն հալը եինէ փէրիչան, մէվգիի եինէ թէչլիքէլի խտի: Շօգարըտա Ավսթրիա, չարգտա Պուլղար, դարպտա Արնալուալըզ կի-պի 3 տէհչէթլի խասիմլէր արասընտա թըգան-մըչ, տէնիզլէրէ հօլու հօգ, հիչ պիր թարաֆ-տա վալիտէսինէ էլ ուզատաճազ եէր հօգ, չապալանտըգճա պէօյիւք Սլավ թապիի եավ-րուսընըն սըզըլթըլարընա տայանամայօր խտի: Սայթ Պոնա Հէրսէքտէ 2 միլիօն, իրուա-թիատա 21½, Տալմաթիա վէ սաիր զըսմընտա պիր միլիօն Սլավ վէ Սըրպլար Տրին նէհրինին էօթէ թարաֆընտա Ավսթրիա հիւքմիւ ալթըն-տա տէնիզլէր իլէ քէնտինին արասընտա պիր պէնտ չէքմիչ, պիթթապի հիչ պիր Սըրպ կէօզ-լէրինի նէհրին էօթէ թարաֆընա գալտըրըպ տէնիզլէրէ մօղրու իւմիտ իլէ պազմազտան քէնտի քէնտինի ալմազ խտի: Պալգանլարտա մալիք օլտըզը ֆիւթիւհաթ չարապը իլէ սէրմէսթ օլան Սըրպիա՝ Ավսթրիա իչիւն տախի պիր տի-քէն վէ պէլա սայըլըր խտի: Պու էմէլին սէ-

մէրէսի օլան Պոնասէրայ ֆաճիասը մէյտանա կէլինճէ արթըզ Ավսթրիա վէ անըն իլէ ձէր-ման գուվվէթի թէհամմիւլինիւ դալպ էյլէտի վէ Ավսթրիա էլինի պէօյիւք Սլավըն հավրու-սը իւզէրինէ ուզաթմըչ օլտու: Պու հարաքէթ Րուսըն ճիյէրինէ էլ սալտըրմազ խտի, վէ տէր-հալ Ավսթրիայա տէօնիւպ, «Օլ չօճուզա էլ սօ-գունտըրմա, հօգսա սէնի փարէ փարչա էտէ-րիմ» եօլլու թէհտիտտէ պուլուստու:

Ղարպի էվրօփա հիւքիւմէթլէրի պու վա-զըատա դայէթ նաղիք պիր մէվգիտէ պուլուս-տըլար: Տավա Սլավլըզ իլէ ձէրմանիզմ չար-փըչմասը օլուպ, հէր իքիսի տախի օլ պիրինի մանվ էտիպ մէյտանը քէնտիսի ալմազ էմէլին-տէ խտի: Իմաի էյէր ձէրմանլըղա միւսաա-տէ էտիպ Սլավլըզը մանվ էթսէլէր օլ զէման օ ձէրմանըն էլինտէն քէնտիլէրի քիմ գուր-թարաճազ խտի: Պու կիւն Մօսգօվայը վէ Նիշի Ալաման-Ավսթրիայա թէսլիւմ էթմէք՝ եարըն ֆարիզի, Լօնտրայը վէ էրթէսի կիւնիւ Սէլա-նիքի թէսլիւմ էթմէք տէմէք խտի: Տիկէր թա-րաֆտան Սլավիզիի թուլթմաղա չալըմազ Ատ-րիաթիք զըյըսընտա էվրօփանըն մէրքէզինտէ գուվվէթլի պիր Սըրպիա վէ պիր թարաֆտան Ասիայա մօղրու տիկէր թարաֆտան Գարփաթ-լարտան պէրիյէ թաչաճազ օլան պիր Րուսիա թէչքիլ էթմէք խտի: Շու ֆարգ իլէ քի Րու-սիա իլէ Ղարպ արասընտա պիր խայը մէսաֆէ օլուպ արատա միլիօնլար իլէ Ալաման գալմը պազի գալաճազ: Րուսլար Ալաման գատար գուվվէթլի պահրի պիր տէվլէթ տէյիլէր վէ օլամազլար, օլսալար պիլէ հէր իքի թարաֆ-տան միւհքէմ գափուլար իլէ գափատըլպի-լիր: Րուսլար Ալամանլար գատար զէքի, չա-լըզան, միւթէրազգի վէ թօփ պիր միլլէթ տէյիլ տիրլէր: Րուսլար մօղրուտան Ֆրանսա-յը, ինկիլթէրրայը վէ միւսթէմէքէլէրինի թէհ-տիա էտէմէզլէր: Րուսլար Ֆրանսըզ փարասը իլէ հաչար իքէն նանքէօրլիւք էտէմէզլէր: Րուսլար էվրօփա իչիւն թէչլիքէլի պիր վա-զիյէթ ալմազ իչիւն հարըմ ասըն միւհթաճ տըլար, Ալամանլար իսէ պու կիւն պիւթիւն էվրօփայա դալիպ օլուպ տէնիզլէրէ գատար հիւրիւյէրէք Պալգանլարը պիլէ սիլիպ սիւփիւ-րէճէք հալտէ տիրլէր: Ալամանլար հալընըզ սիյասէթէն տէյիլ իզթիսատէն տախի տիւն-հայա հաքիւմ օլաճազ պիր վազիյէթտէ տիրլէր: Իչթէ պու հիսապլարա մէպնի տիր քի ին-կիլթէրրա վէ Ֆրանսա էհվէն ի չէրէյնի ին-

թիխապ էտիպ Ալավը թուրմաղա մէճպուր օլ-տուլար:

Իթալիա տախի քէնտի քէնտինի աչնի մէվ-գիտէ պուլտու: Ավսթրիա թէքմիլ Իթալեան գավմը իլէ մէսքիւն Թիրօլ էյալէթինի եէտի թէսիւրինտէ թուրույօր իտի: Արնավուտ-լուղա պիր Ալաման փրէնս կէթիրիպ Ատրիա-թիքին շարգ սահիլինի տախի գիյրի թէէսի-րինէ ալմաղա չալըշըյօր վէ էյէր Սըրպիայը մահվ էտիպ աշաղը վէ դարպա տողուտ հայը-սա վէ պու Ալաման գուվվէթինի միւվաղէնէ էթտիքէնէք էվրօփա օլմաղ իսէ, Իթալիանըն մէվգիի տախի թէհլիքէտէ իտի: Օլ սէպէպսէն պիթարաֆ գալարադ Արնավուտըղտա Ավս-թրիա էմէլինէ տարպէ վուրտու վէ օրայա ա-յադ պասմաղա մուվաֆֆադ օլտու, վէ քի՞մ պիլիր տահա նէ գատար իսթիֆատէսի օլաճադ տըր:

Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ԱՅՎԱԼ Ը ՀԱՁՐԵ

Ճեզաիրի Պրիքանիայա հիւնիւմ.— Պու կիւնլէրտէ Ինկիլիզլէրին նազարը տիգգաթընը ճէլպ էտէն պիր չէյ տէ Ճեզաիրի Պրիթանիա-յա տէնիգտէն վէ հավատան հիւնիւմ ինթիմալը տըր: Ալմանլարըն Պէլճիգա վէ Ֆրանսատա տէնիգ սահիլինէ հաղաչմալարընտան վէսլէսէ էտիյօրլար քի, Հօլանտա պիթարաֆըղընը թէ-փէլէյէրէք Անվէրստէն վէ Օսթէնտ հա Գալէ-տէն վափօրլարա Պրիթանիա ատալարընա Ալ-ման ասքէրլէրինի տէքէնէք, հախօտ պու սահիլլէրտէ Ձէփլին մէրքէզլէրի հափարադ օ-րալարտան 40-50 Ձէփլինի Լօնտրա իւզէրինէ սալտըրաճադ տըր, իմտի չայէտ պէօլլէ օ-լուր իսէ, օ գէման Ինկիլիզլէր նէ՝ հա-փաճադ տըր: Պու միւթալէալարլա միւզթարիպ օլանլարա Սիփթէյթըր չէօլլէ ճէվապ վէրմիշ տիր: Ձէփլինլէր օլսա օլսա պիր գաչ եիւզ ա-տէմ էօլտիւրէպիլլիրլէր, պունլար տա Լօնտրա էհալիսի կիպի հարպտա մէշղուլ օլմայաճադ սընֆտան օլաճաղար: Փարիզլիլէրին Ձէփլին գիյարէթինէ ալըշտըղլարը կիպի Լօնտրալլար տա պիր ազտան ալըշապիլլիրլէր վէ անլէրտէն թէէսիլլէնմէզլէր: Մամաֆիհ անլէրի գարշըլա-յաճադ օլան թօփլար վէ հավա կէմիլլէրի տախի

պուլունմադտա տըր: Ֆրանսա վէ Պէլճիգա սա-հիլլէրինտէն Ինկիլիթէրրայա ասքէր չըգարմա-ղա կէլիննէ, պունա ճէվապէն տէ տէյօր քի, պու անճադ պիւթին Ինկիլիզ տօնանմասընըն ուշղույա վարտըղը պիր կիւնտէ վուզու պու-լապիլլիր: Շայէտ տօնանմա պէօլլէ միւհլիք պիր ուշղույա վարսա պիլլէ, պու կիւն Ինկիլ-թէրրատա մէվճուտ պուլունան օրտու հարըմ միլիօնը կէչմէքտէ օլուպ, այտան այա անըն իւզէրինէ 100,000 արթմադտա տըր, վէ Ալ-մանիանըն կէթիրէպիլլէնէյի հէր օրտույա պու-քհաֆի օլաճադ տըր: Սիփթէյթըր ասլ թէհլի-քէյի Պրիթանիա ատալարընտա տէյիլ, տահա գիյատէ էվրօփա գըթալընտա սէզիյօր վէ Ին-կիլիզլէրի տահա գիյատէ կէօնիլլիւ հաղըլմա-ղա թէշվիդ էտիյօր:

Հալա իկիլիքերի.— Հարպը հազըր էսնա-սընտա հավա կէմիլլէրին մէմուլ օլունտուղու գատար պէօլլէք իշ կէօրէմէտիլլէր իսէ տէ, եինէ տէ անտէ էփէյի հիսսէլլէրի օլմուլ տըր: Օր-տուլարըն մէվգիլլէրինի թային էտիպ թօփճու-լարա խապէր վէրմէք, տիւշմէն իւզէրինէ պօմպա աթարադ, անլէրի գօրգուլթմադ վէ սաիր հօլլարլա իշէմիլլէր տիր: Լաքին աթ-տըղլարը պօմպալարըն չօգճա հարպտա իշթի-րադ էթմէյէն պիր գաչ ատէմ հա պիր գաչ պինայա գիյան վէրմէլլէրի քէնտիլլէրտէն մէ-մուլ էտիլլէն նէթիլլէյի վէրմէմիշ տիր: Հավա կէմիլլէրինին իւշ նէվի օլուպ պունլարա փա-րալալ հախօտ էյիլիպ պիւքիլլէպիլլէն, կրօս հախօտ գըսմէն սէրթ, վէ Ձէփլին հախօտ սէրթ պալօնլար թէսիլլէ օլունույօրլար: Պուն-լարըն պիրինճիսինի փարսէվալ իսմինտէ պիր Ալ-ման պինպալը իհտաս էթմիշ օլուպ 8,800—10,000 միւքհապա մէթրօ հավա իսթիպա է-տիպ սաաթտա 70—80 մէթրօ սիւրաթլա գօ-չար: Պունըն իքի ուճունտա հավա թօրպալա-րը պուլունուպ անլէրի տօլտուրուպ պօշալթ-մաղա կէմի իտարէ էտիլլիր: Իքինճի նէվ պալօնըն մատէնտէն թէքնէսի օլուպ հավա թօրպալարը պու թէքնէյէ րապթ էտիլմիշ տիր: Իւշինճիսի Գօնթ Ձէփլին թարաֆընտան իհտաս պուլունմուլ օլուպ, տիկէրլէրէ նիս-պէթլէ հէմ տահա չօդ եիւք կէթիւրէպիլլիր, հէմ տահա չափուդ կիտէր, հէմ տահա չօդ տա-լրէտէ սէյսահաթ էտէպիլլիր: Շիմտիքի Ձէփ-լինլէր 30,000—35,000 միւքհապա մէթրօ հա-

վա ալըր, սաաթտա 100 քիւմէթրօ սիւրաթլէ կիտէր, 3,000—3,500 մէթրօ երկքսէյէ չըգա-
պիւր, տէօրթ մօթօրը օլուպ հէր պիրի 125—
150 աթ գուվլէթլէյէ իչլէր: Թօրպասը էլի-
միւնոււմ պօյասը իլէ պօյանմըլ օլտուղունտան
կիւնէշտէն գօլայ զըզմալ: Ձէփլին պալօնլա-
րընտա պիր իքի թօփ, պիր իքի խաֆիֆ չա-
փուզ աթէշ էտէն թօփ, վէ պիր պօմպա պրագան
մաքինա գօնուլպիլիր: Պիր պուչուզ թօնէլա-
թօ մուհիմմաթ ը հարպիյէ վէ էնզա ի նարիյէ
տէ թաշըյապիլիր: Իչինտէ պիր տէ թէլսիզ
թէլէկրաֆ մաքինասը պուլունուր, չէօյլէքի
չայէտ պալօն թէլէֆ էտիլտէ պիլէ իչինտէքի-
լէրին թօփլատըլը մալիւմաթ թէլսիզ թէլէզ-
րաֆլա աշաղըյա խապէր վէրիլմիշ օլտուղուն-
տան օ մալիւմաթ զայ օլմալ: Հարպ ը հալը-
րըն իպթիտասընտա Ալմանլարըն 10—12 Ձէփ-
լինի պուլունուլօր խաթ: Չօգ կէշմէզտէն Ալ-
մանիանըն 50 Ձէփլինլէրի օլաճագ տըր: Ին-
կիլիզլէր քէնտի առալարընա պուլ նէվ պա-
լօնլարըն զիյարէթինտէն գօրգուզլարը իչին
Լօնարա էնալիսի ըշըզլարընը կէճէլէրի սէօ-
յիւնտիւրմէյէ եախօտ իւզէրինի էօրթմէյէ գա-
րար վէրմիշլէր տիր:

Հարպըն իսթիսաւընա տիր պրսըր վագըա-
լար.— Յուլիս 24 տէ Ավսթրիա Սըրպիայա
ուլթիւնարօւ վէրտի: Այնի կիւնաէ Բուսիա
Խարիճիյէ նազըրը Մ. Սազանօֆ Սըրպիանըն
ճէվապը իչին մաթլուպ օլան միւտտէթին
ուզատըլմասընը թալէպ էտէր, Ավսթրիա ըէտտ
էտէր: Յուլիս 26 Մ. Սազանօֆ Իթալիայա
միւրաճէաթ էտէրէք, Ավսթրիայա սուլ իչին
թէվասուլթ էթմէսինի թալէպ էտէր, այնի
վագթտա այնի թէքլիֆի Ալմանիայա տախի
կէօնտէրիր: Էրթէսի կիւն Ինկիլթէրրայա՝ գօն-
ֆէրանս հագզընտա, Սըր Է. Կրէյնիթէքլիֆինի
Բուսիանըն դապուլ էթմէյէ հազըր պուլուն-
տուղունու խապէր վէրիր: Էրթէսի կիւն թէք-
րար Ինկիլթէրրայա 2 տէֆա այնի մէալտա
թէլէկրաֆ չէքէր: Էրթէսի կիւն Ալմանիայա
թէլէկրաֆ չէքիպ, թահչիտտէ մագսէտի Ալ-
մանիայա հիւճիւմ էթմէք օլմատըղընը պի-
տիրիր վէ պիր գօնֆէրանս ինթիմալընը թալէպ
էտէր: Էրթէսի կիւն Վիէննանըն, Ինկիլթէր-
րանըն թէքլիֆինի ըէտտ էթտիյինի անլայա-
րագ, Բուսիա թէքրարէն Ինկիլթէրրայա՝
սուլ մէսէլէսինտէ քեաթիլէն Ինկիլթէրրա-

նըն ըէյինէ թէսլիմ օլտուղունը խապէր վէ-
րիր: Յուլիս 30 վէ 31տէ Բուսիա այնի վա-
զըթտա Ալմանիայա, Ավսթրիայա, Ֆրանսա-
յա, Ինկիլթէրրայա վէ Իթալիայա՝ էյէր Ա-
վսթրիա Սըրպիա իւզէրինէ հիւճիւմտէն Ֆա-
րիզ կէլիպ, Սըրպիանըն քէնտի հաթիմիյէթ
վէ թէմամիյէթինէ տօղունմայաճագ սուրէթ-
տէ վէրէճէյի թագմինի տէվլէթլէրին միւթա-
լէասընա թէսլիմէ րազի օլուրսա, քէնտիսինին
թահչիտի տուրտուրաճաղընը խապէր վէրիր:
Ավսթրիա պուլ թէքլիֆի ըէտտ էտէր: Պունըն
իւզէրինէ Մ. Սազանօֆ Յուլիս 31տէ Լօնա-
րայա թէլէկրաֆ չէքիպ Ավսթրիա իլէ Իթի-
լաֆ իչին եէկէանէ չարէնին Լօնարաա միւ-
զաքէրէյէ կիլիշմէք օլտուղունու պիլտիրիր:
Օգոստ. 1տէ Ալմանիա իլան ը հարպ էյլէտի:

ՀԱՐՊԱ ՏԱՐԹ ՀԻՔԵԱՅԵԼԵՐ

—Ֆրանսըզլար՝ Ամիէն ճիվարընտա, Ալման
Սալիպի Անմէր տօգթօրլարընը համիլ օլան
պիր գաշ արապա թուրթուլար: Պունլարտա
պուլունան 48 տօգթօրլարը Ֆրանսըզ մէմուր-
լար թալթիֆ էտէրէք անլէրէ կիւզէլ թաա-
լար հազըր էթտիրալլէր վէ քէնտիլէրինի
ժընէվէ կէօնտէրիպ օրատա պուլունան Ֆրան-
սըզ տօգթօրլարլա միւպատէլէ էտէճէքլէրինի
խապէր վէրտիլէր: Լաքին պունլարըն էշտա-
լարը թէֆթիշ էտիլտիքտէ՝ անլէրին արասըն-
տա պիր չօգ սիլա՝ վէ մուհիմմաթ ը հարպիյէ
հաթթա պիր խէյլի Էֆաիյօսիլ (փաթլայան էճ-
զա) պուլունտու: Իմաի Ֆրանսըզ զապիթ
մէզքիւր տօգթօրլարըն էն եաշըսընը չաղը-
րըպ պու վապըանըն իզահաթընը թալէպ էթ-
տիյինտէ, օ՝ մուհաֆազա ի նէֆա իչին պէրա-
պէրլէրինճէ սիլա՝ թաշըմագ ատէթլէրի օլ-
տուղունու, Լաքին չու Էֆաիյօսիլլէրին քէնտի
արապալարընա նա՝սըլ կէլտիյինտէն պիլտապէր
օլտուղունու պիլտիրտի: Չապիթ պունլարը
սօֆրայա սալէթ էտիպ էյիճէ իքրամլատըզ-
տան սօնրա, քէնտիսի կիլտիպ գօմանտանա՝
պու էսիր թուրթուլան տօգթօրլար արասընտա
պազը ճառուսլար պուլունտուղունտան վէս-
վէսէ էյլէտիյինի խապէր վէրէրէք անլէրի
թէֆթիշ էթմէք իչին միւսաատէ թալէպ էյ-
լէտի: Միւսաատէ վէրլիմէսի իւզէրինէ մէզ-
քիւր մէմուր կէօնտէրիպ տօգթօրլար էն եաշ-
ըլլարընտան պաշլայարագ պիրէր պիրէր գօ-

մանտանըն հուզուրընա կէթիրտիպ անլերի այրը այրը իսթինթադ էլէտի վէ խասթալար արասընտա կանկրիմէն օլանլարը նաւըլ թէ-տավի էտէճէքլէրինի վէ սաիր թըպպի սիւալ-լար իրատ էլէտի: Պունլարտան 37սի պիր տօղթօր կիպի ճէվապ վէրտիլէր իսէ տէ, 11ի-նին ճէվապլարընտան թապիպ օլմատըզլարը զահիր օլտու: Մէմուր պու 11 քիլիյէ, «էֆէն-տիլէր, սիզ պու գըրմըզը խաչը զայր ի մէշրու սուրէթտէ թաչըյօրսընըզ, պինաէն ալէյի սիզի ճասուս տէյու թանըյօրըզ վէ պիթթապի զուր-շունա թութուլաճազսընըզ: Իմտի իսթէտիլինիզ մէքթուպլարը եազապիլիրսինիզ. անլէրի օգու-տուգտան սօնրա մահալլարընա կէօնտէրիրիզ» տէյիպ անլէրի թահթ էլ հըֆօզ եազընտաքի պիր օտայա կէօնտէրտիլէր: Էրթէսի կիւն անլէրին տիկէր րէֆիզլէրի տէ չազըլըպ անլէրէ, պու օն պիր րէֆիզլէրինի Ֆրանսըզ տօղթօրլարլա միւպատէլէ էտիլմէյէ լայըզ օլմատըզլարը իչիւն պաչապ եէրէ կէօնտէրիլէճէքլէրի վէ տիկէր-լէրին թրէյն իլէ ժընէվէ ազիմէթ էտէճէքլէրի խապէր վէրիլտի: Պէշ տազիգէ սօնրա տիշար-տան իչիտիլէն սիւաի սէսլէրի պու 11 ճասու-սըն նէրէ կիթալինի տիկէր րէֆիզլէրինէ պիլտիրտի: Պիր սաաթ սօնրա 37 տօղթօր-լար տա ժընէվ հօլունտա իտիլէր:

—Ալման իմֆէրաթօրը Մ. Ամէրիգա րէիսի Մր. Ուիլսընա միւսալահա մէսէլէսինէ աաիր պիր մէքթուպ եազմըլ օլուպ, րէիս ի միւշա-րիլէյի անա պիր այ սօնրա չու ճէվապը վէր-միլ տիր: «Ճիտտէն հազիգաթը էօյրէնմէյէ թալիպ օլան պիթարաֆ պիր միլլէթին րէիսի օլտուղում հալտա, պէնիմ մուհաքէմէմի պիլ-մէք իսթէտիլինիզաէն տօլայը իֆթիխար է-տէրիմ: Էմին իմ քի չիմտիլիք պունտան զի-յատէ պիր շէյ սէօյլէմէքլիյիմի տէ պէնտէն մէմուլ էթմէզ սինիզ: Պու հարպըն թէզիյէ խիթամ պուլմասընը Ալլահտան թէմէննի է-տէրիմ: Մէսէլէլէրին թէսվիյէ օլունաճազը պիր կիւն կէլիյօր վէ էվրօֆա միլլէթլէրինին քէնտի արալարընտա պուլունան ֆարգլարը պիթիրմէք պապընտա օ կիւնաէ իթթիհատ էտէճէքլէրինէ գանի իմ: Հազգսըզ օլան թա-րաֆ նէթիճէյի էօյրէնմէք վէ մէսուլիյէթ գա-պտահաթը օլանըն իւզլէրինէ հիւքլէնէճէք տիր: Հարպը հազըրտա պիր մէտիլի պուլունմա-յան պիր թէք միլլէթին չիմտիտէն պիր ֆիքթ թէշքիլ էտիպ օնու տա իլսն էթմէսի հէմ վազիթսըզ հէմ տէ պիթարաֆըղա մուղայիր

պիր մուամէլէ օլաճադ տըր: Պէնի սիզին պիր տօսթընըզ մազամընտա թանըյրպ սիզէ աչըզ սէօյլէմէքլիյիմի մէմուլ էթտիլինիզաէն տօլայը էմին օլտուղում իչիւն սիզէ պէօյլէ աչըզ սէօյ-լէյօրըմ: Վէ սօն հիւքմիւմիւ հարպըն նիհա-լէթինէ, հանի ճիւմլէ վազրալարըն վէ հաչ ու քէյֆիլէթլէրին հէքիւնէն թահթը միւթալէայա պընապիլէճէյի վազիթա թալիպ էթմէքլիյիմի ճիտտի պիթարաֆըղըն թապիլի նէթիճէսի աատ էտէճէյինիզէ միւթմէին իմ»

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ԷՐՄԵՆԻ ՄԷՄՈՒՐԻՑՆ Ի ՐՈՒՀԱՆԻՑԷՍԻՆԻՆ
ԻՍԼԱՀԸ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Էրմէնի քիլիսասընըն թէճէտտիւտիւնիւն շէրաթ ի էսասիլէսինտէն պիրի տէ անըն մէ-մուրիյն ի բուհանիլէսինին իուհըն մէսէլէսի տիր: Պինլէրճէ տէֆա հազըլմըլ վէ սէօյլէնմիլ տիր քի քիլիսամըղըն մէմուրիյն ի բուհանիլէ-սի քէնտիլէրինին տալէթ ի ասլիլէսինէ խըտ-մէթ էթմէմէքտէ տիրլէր: Պու խուսուստա տէլալ տէրճ էթմէք ֆազլա պիր քիւլֆէթի իսթիյար էթմէք տիր, զիրա վուգու ի հալ փէք շայանը թէէսսիւֆ օլարադ մէյտսնտա հէր քէսին կէօզիւ էօնիւնտէ տիր: Շու հա պու բուհանի մէմուրըն մուղայիր ի ախապ վէ տին աւվալտա հարաքիաթը հազընտա ալէտ-տէվամ հա իչիտիյօր հա տա օգուլօր իզ: Ճէ-րիտէլէրիմիզ պու կիպի թէօքէզ մուճիպի օլան աւվալ հազընտա տաիմա հազմազտա տըրլար: Վէ լաքին կիզլէմէք վէ սաղլամադ հօլընը վէ հանըլը հէմ մուճիպ ի խարապաթ սիյասէթինի թազիպ էտէրէք՝ կէրէք էհալլի վէ կէրէքսէ իտարէ ի բուհանիլէ պու հէֆսինէ գարը կէօզ գափամազտա տըրլար: Վարէսթէ ի չիւպհէ տիր քի կէրէք էհալլինին վէ կէրէք իտարէ ի բուհանիլէնին պու հալը լազայաի տօլայը-սըյալ մէսուլիլէթլէրի փէք պէօյիւք տիր: Վէ լաքին էն պէօյիւք մէսուլիլէթ պիզըլաթ լիյա-գաթսըլ մէմուրիյն ի բուհանիլէ իւզլէրինէ ա-զըրլաճազտա տըր: Օնլար քէնտիլէրին պու թէօքէզ մուճիպի աթվար ու հարէքիաթընը նասըլ թէպրիյէ էտէպիլիլէր:

Հազիգի բուհանի մէմուրըն վազիֆէսի ին-ճիլ ի Շէրիֆին խատէմէսի օլմազ վէ քէնտի

նաթըգ սիւրիւսիւնի տիրի վաղ վէ իպրէթի ֆիլիլիյէ իլէ բուհանի վէ ախլազի հայաթա իր- շաս էթմէք տիր: Օ՝ քէնտի ճէմաաթը արա- սընտա՝ օլ նէվ հայաթըն պիղզաթ զիհայաթ պիր նումիհնէսի օլարազ, հագիգի ֆրիսթիյան հայաթը հասըլ էթմէլի: Պիւնտէն ալէյ մէմու- րիլէթի բուհանիլէյէ կիրմէք, ֆրիստոսըն լա- թիֆ պօլունտուրըղընը իւզէրինէ ալմազ իս- թէյէն պիր ֆէրտ, գալպինի վէ բուհունը ճիտ- տէն թէֆթիլ էթմէլի, անլամալը քի քէնտին- տէ օ ճիհէթէ տօղրու պիր տալէթ հիսս էթ- մէյօր մը: քէնտի նաթըգ սիւրիւսիւնի ուղ- բունտա ֆէտա ի ճան էթմէք իչիւն ամատէ՝ մի, իչթէ պու խուսուսաթը նաղարը թէէմիւ- լէ ալտըգտան սօնրա օլ աղըր վէ մէսուլիյէթլի խաթվէյի ալմալը տըր:

Ալլահա ճիտտի իմանը օլմայան, ֆրիստոս վէ անըն ինճիլի իլէ սուզան օլմայան, իրատէթ Ուլլահա վէ ինճիլէ խըտմէթ էթմէյէ արգուքէլ օլմայան պիր զաթըն բուհանի մէմուրըզ մու- զատտէս մէսլէքինէ կիրմէյէ հագվը եօզ արը: էյէր պիրի պալատէ մէզքիւր մագսէալէրտէն պաղա միւշէվլիլլէր իլէ բուհանի մէմուրըզ մէսլէքինէ սիւուք էտիյօր իսէ, իճթիմաթ միւթատտիտ ֆաալիլէթլէր իլէ միլլէթէ խըտ- մէթ էթմէք իւզըն մէզքիւր վազիֆէյի իլթի- զամ էտիյօր իսէ, էօյլէ պիրիինն էօնիւնտէ պաղա մէսլէքլէր տէ ալըզ արը: օլ մէսլէք- լէրտէ իլէտին վէ իլյաքեարլըզ խաթասընա տիւշմէսին: ֆրիստ մուզատտէս փր վէ անա իլյա գաթիէն կիրմէլլէ տիր:

Իմանտան վէ Ալլահա վէ ինճիլէ խըտմէթ էթմէք էչէտտ ի արգուսընտան մահրում օլա- րազ՝ բուհանի մէմուրիլլէթի իլթիզամ էտէն բուհպանլարըն նէ՝ տիւշիւնտիւքլէրինի ան- լամազ փէք ճալիպ ի մէրազ պիր քէյֆիլլէթ տիր: Օ կիպիլէր քէնտի քէնտիլլէրինի Ալլահ, ինսանլար վէ քէնտի վիճտանլարընա գարը նասըլ թէպրիլլէ էտէպիլիլլէր: էօյլէլլէրին հալը մուճիպ ի տէհլէթ տիր: օնլարըն մէսու- լիլլէթի փէք աղըր վէ հիւքմիլլէր տէ գայէթ միւտհիլ տիր: Օ կիպիլլէր իչիւն անճազ իքի եօլ վար, ե՛ա տէրուշլէրինաէքի իլյայը հիսս էտէրէք թէվլլէ վէ նէտամէթ էթմէք, գալպ- լարընը վէ բուհարընը թէմիլլէմէք, եանըլը եօլլարընտան տէօնմէք վէ եէնի ատէմ օլուպ, տալէթ ի ալլիլլէլլէրինէ խըտմէթ էթմէք, եո՛ տա նէճիպանէ պիր հիսս իլէ վէ քէմալը ճէ- սարէթլէ թէրքի մէսլէք էթմէք, Ալլահըն

էվլինի քէնտի թէօքէզ մուճիպի օլան հուզուր- լարընտան թախիլլէ էթմէք: զիրա օ պէյթ խըրըզլար մաղարասը տէյիլ, իպատէթ մահալը օլմալը տըր:

Մէնֆաաթը զաթիլլէ, շէրէֆ վէ պու նէվ- տէն մէզաաթի տիւնիլլէյէ սաիգէլլէրի իլէ սէվզ օլունան բուհպանլար՝ պու մուզատտէս մէսլէքի թէրք էտիպ՝ մագստալարընա պաղա մէսլէքլէրտէ թէվլլէսալ էթմէյէ չալըլմալը տըրլար: Մէմուրիլլէթի բուհանիլլէ պէօյլլէրին եէրի տէյիլ տիր:

Արամըգտա ճիտտի, լիյագաթլը բուհպան- լարտան պահս կէչէր իսէ՝ չօգճա պէրվէճի ի ֆիլիլլէ խէսաիս արանըլըր: եանի, տէնիլլիր քի պիղէ միւթէալլէմ, միւնէվլէր, թէրպիլլէլի, հաթթա լիսանլինաս վէ սիյասէթտէն չագար բուհպանլար լաղըմ արը: Վարէսթի չիւպիէ տիր քի պու հէփսի եիւքսէք մէզլիլլէր տիր, վէ արգուլէնէճէք շէյ տիր քի բուհպան- լարըմըզ պու խէսաիս ի մէմուրէլլէ իլէ միւճէհ- հէզ օլունլար: Վէ լաքին պիրի պու մէզի- յէթլէր իլէ միւճէհհէզ օլաղը հալտէ էն լիյա- գաթսըզ վէ կէրէքմէզ պիր բուհպան օլապիլլիր: Բուհպան հէր շէյտէն էվլլէ ճիտտի վէ հէրա- րէթլի պիր միւմին օլմալը, բուհանի վէ ախ- լազի հայաթա մալիք օլան պիր զաթ օլմալը վէ աիկէր մէզլիլլէթլէրի տէ պու մուհիմ խաս- սէյէ պիրլէյտիրմէլի տիր: Պիղտէն հէր շէյ սու ի թէէվլի էտիլմիլ վէ եանըլը անլալըմըլ տըր, քիլիսա, տին, բուհպան, ախլազ վէ պու կիպի մէսաիլ հագզընտա օլան ֆիքրլէր- տէ պէօյլէ տիր:

Ֆրիստամըզ թէճէտտիւտ էթմիլ, տիրի վէ ճիտտի իմանը օլան բուհպանլարա մալիք օ- լուր իսէ, տէնիլլէպիլլիր քի քիլիսամըզըն թէ- ճէտտիւտալ մէսլէքսինին հիւսն ի նէթիճէ պուլմասը պէօյլիք պիր տէրէճէտէ թահթը թէէմինաթտա տըր:

Շիմաթիքի բուհպանլարըմըզ, քէնտի նալա- յըզ անվալ ու հարաքեաթըլլա—թապիի սէօ- գիւմ պիր գալ շայանը թահսին խաթիսնալարա տէյիլ—օլ ալի վէ մուզատտէս վազիֆէյի օլ գատար լէքէլլէմիլ վէ ալաղը տիւշիլլէրմիլ տիր- լէր քի հալը հագըրտա ճիտտի միւմին վէ ինճիլ իչիւն չալըլմաղա էչէտտի իլթիլաղը օլան պիրի փէք պէօյլիք միւշքիլաթ իլէ օլ մէսլէքի իլթիզամ էտէպիլլիր: Պու մէսլէքի թաոֆիլլէ էթմէք, թէօքէլլէրի վէ հագզսըզ- լըզլարը գալտըրմազ վէ անը քէնտի ալի մէվ-

գիրնէ թերֆի էթմէք լազըմ տըր: Իշթէ օլ վազթ սահիպ ի լիյազաթ օյանլար բունպան օլմազ իսթէյէճէք վէ բունպան կիւրունը իսլահ օլունըպ ալի մէվգիրնէ կիւքսէլէճէք տիր: Միւմիւն օլուպ, բունանի մէմուրիյէթէ տավէթ հիսս էտէն վէ ֆէտա ի նէֆսէ հազըր հագիդի բունպանլար քիլիսամըզըն թէճէտալտիւ մէսէլէ ի մուհիմմէսինի պէօյիւք գուվէթլէ իլէրի սիւրմէլի սիրլէր:

Իշթէ խաարէ ի բունանիյէնին, բունպան կիւրունըն վէ էրմէնի գալմընըն ճիտտի նազարը տիգզաթընը պու նօզթայա ճէլպ էթմէք արզու էտէր իլ:

ԲԱՓԱՅԷԼ ՄԵԼԻԲ-ԱԴԱՄԵԱՆ

(Վանտա նէչր օլունան)

Լոյս գաղէթասընտան միւզթէպէս)

ՏԻՆԻ

ԷՍԲԻ ՎԷ ԵՆԵՆԻ ԿԻՆԱՀԼԱՐ

Էսքի կիւնահլար տըր քի պիւթիւն պէշէրիյէթի պու տէնէթլի հալլէրէ տիւլար էյլէտիլէր: Աֆէթ պէօյիւք, միւսահիշ վէ ումումի տիր: Պու մունարէպէյէ իշթիրաք էթմէյէնլէր, հաթթա եէր կիւգիւնտէ պէօյլէ միւտահիշ պիր մունարէպէյէն մէվճուտիյէթլինտէն խապէրտար օլմայանլար պիլէ անտէն միւթէզարրըր օլաճազար: Վէ աճէպա քիւրրէ ի արգտան փէք ուզազտա օլանլար տա պու ումումի պէլատան ազա՞տ մը տըրլար: Յիւն կէլէճէք վէ մալիւմիւիզ օլաճազ տըր քի, աֆէթ նէ՞ պէօյիւք վէ նէ՞ տէրէճէ ումումի օլմուշ տըր:

Լաքին պու ումումի զարարլարըն սէպէպի ատէմին կիւնահը տըր. ճիւմլէմիզին կիւնահլարը տըրլար: Պունու պաշլայան, պու աթէշի թութուշտըրմազ իւզրէ իւք քիպրիթի չալան քիմ օլուրսա օլսուն, վէ հաթթա պու գըյամէթին գազըղընը գօիարան շէյթան պիլէ օլսա պունա սէպէպիյէթ վէրէն վէ կիւնահ էտէն ատէմ տիր. հաթթա թուֆան միսիլլու պունը մէյտանա կէթիրէն Ալլահ օլսա պիլէ, երնէ սէպէպ պտէմին կիւնահը տըր: Էհալինին օլտուղու կիպի՝ սիյասէթլինասլարըն կիւնահլարը, ճահիլլէրին օլտուղը գատար՝ միւթէալլէմէլէրին կիւնահլարը, զէնկիւնլէրին վէ ֆագիրլէրին, աշխատհանսլարըն վէ բունպանլարըն, փասի-

շահլար վէ թէպաալարըն կիւնահլարը, հէր ատէմին, սէնին վէ պէնիմ կիւնահլարըմըզ տըր քի պու հարիդի, պու թամիրի զայր ի գապիլ օլան մուխրիպ ճուրը մէյտանա կէթիրտի: Իմտի Նինուէլիլէր կիպի հէր քէս թէվպէ էթմէք կէրէք տիր: Սօգազտան սօգաղա էտիլէն 3 կիւնիւք վազ Նինուէյի թէվպէյէ կէթիրտի, լաքին տէհրլէրին վազը, մէղհէպի պէօյիւք հարաքեաթ վէ ինթիպահլար, պիւթիւն բու զէմինտէ կէօրիւլէն Մուգատտէրին նասիհաթլարը ֆաիտէ էթմէտիլէր, վէ եախօտ օլ տէրէճէ ազ ֆաիտէ էթտիլէր քի, Հայր Աբրահամըն վէրտիյի սայըյը մէյտանա կէթիրէմէաիլէր. — պիթթապի նիսպի սայըսընը տէմէք իսթէյօրըմ: Օլ էճլտէն Եգեկիլէ տախի Ալլահըն թարաֆընտան շէօյլէ պիր մէրսիյէ սէօյլէյօր. «Տիյարըն գալմը չօգ զուլմ էթտիլէր վէ զիյատէսիլլէ զասպ էթտիլէր, վէ պիւլարէ իլէ ֆագիրէ զատր էթտիլէր, վէ զարիպէ հագգսըզըզ էտիպ զուլմ էյլէտիլէր: Վէ տիյարը խարապ էթմէմէքլիյիմ իչիւն սուրը պինա էտէճէք վէ կէտիքտէ անըն իչիւն հուզուրըմտա տուրաճազ պիր ատէմ (էլպէթթէ ախլազի անլաշըլաճազ, նասըլ քի Յոման, եախօտ Նինուէ էհալիսի եա տա անըն փատիշահը) առալարընտա արատըմ իսէ տէ, պուլմատըմ: Իմտի իւզէրլէրինէ զազապըմը տէօքտիւմ, խըշմըմըն աթէշիլլէ անլէրի թէլէֆ էթտիմ, մէսլէքլէրինին ճէզասընը քէնտի պաշլարընա կէթիրտիմ՝ տէյու. Բապպ Եէհօվա պուլուրըր:» (Եզ. 22. 29—31.) Բիճա էտէրիմ պիւթիւն պապը օգուլունըզ. քէզալիք աշի փէյլամպէրին 13 պապ 5 ինի տախի օգուլունուզ: Նէ՞ տէնէթլի հալ. պիւթիւն մէտէնի Բրիսթիյան տիւնեատա, «կէտիքտէ» Ալլահըն հուզուրընտա տուրուպ սուրը պինա էտէն վէ ախնեայը Ալլահըն խարտպ էթմէսինէ պրազմայան պիր ֆէրտ պիլէ պուլունմասըն: Ատէմ չօգ տըր, Բրիսթիյան չօգ պուլունըր, լաքին Ալլահըն առատըղը եօգ տըր: Իշթէ անըն իչիւն օլույօր վէ էյվա՞ն օլաճազ տախի:

Լաքին մուճիպ ի էսէֆ օլան ճիհէթ չուրասը տըր քի, պու սէֆալէթի իւզէրիմիզէ էսքի կիւնահլար կէթիրտի իսէ տէ, էսքիլէր իւզէրինէ չիմտի պիր թազըմ տա կէնի կիւնահլար իլալէ էտիլլիյօր:

Ահ, եէնի կիւնահլար, էվլէթ, 1. Նիլէ եէրլէրտէ գաղէթա գրաաթընըն բունանի վազիֆէլէրէ մանի օլմասը: Հէր քէս տահա եա-

Թագաւան իւրէն զազելթա սաթանաւորն սէսի պիղի թաճիգ գըլմազ, ֆագաթ հէման էրքէն գալգըպ քիսէմիգտէն 10 փր.լըղը գայարըրըրը: Արթըգ Բիթապ Մուգատաէս եէրինէօգունը-լան օ աըր, տուա վէ ախէր րուհանի շէյլէր եէ-րինի օ թութույօր: Յիլ հագիգէ անտէն ազատ օլմագ իմքեանսըղ աըր, գիրա պիւթիւն պէշէ-րիյէթէ ախա օլան հալը հազըր վազըրաւարնա ապհան օլմագ իչիւն վազթըն մաթլուպու աըր: Լաքին պիր թագըմ խապէրլէր իչիւն էն իգ-թիղալը օլանը, րուհանի, սէմալի վէ էպէտի-յի իհմալ էթմէք նէ՝ տէրէճէ խաթա վէ հաթթա կիւնան աըր: Էօյլէ քիլիսա ազաւարնա րասթ կէլաիմ քի, Կիրակի կիւնանտէ, ազ սօնրա իլհազլըգ սօֆրասընա եագաշաճագալարը վէ թէճըրպէնին էն գուզլէթի օլտուղը սըրատա պիլէ զազէթա օգուժագաւ խալէր: Պիլիլիմ, պէլքի պազըլար պու թահրիրաթը իսթիհզա էյլէսէլէր պիլէ, պէն քէնտի չախսըմտա պու եէնի կիւնանըն թէլիլքէսինի հիսս էտիյօրուժ քի անա ագաէմճէ տիւլմիւշ տէյիլ իսիմ:

2. Եէնի կիւնանաւարտան պիրիսի տախի մուհարրիպլէրտէն պիրինին թարաֆընը իլթի-զամ էսիպ, օ պիրի ալէյինտէ ատաւէթ վէ խասիմանէ հիսսիյաթը թահրիք օլունմագտա աըր: Պու կիպի մուամէլէտէ օլանաւարը հիւքմ էթալիլմիգտէ քէնտի չախսըմըղը մահքիւմ գըլարըգ: Գան տէօքէճէք ալաթըմըղ օլմայա-րապ գաթիլ իղ, գիրա ատաւէթ գաթլ ամէլի տիր տէյու րէսուլ պույուրուր: Սահին կիւ-նանտան, Կարամագլըղտան, հագգըղըղտան նէֆրէթ էթմէլի իղ, լաքին կիւնանքեար վէ շէրիրտէն տէյիլ, «Հիւքմ էթմէյին, թաքի հիւքմ օլունմայասընըգ», խուսուժէթի հիւքմ էտէրիլ: Ամմա անը ամէլիյէ թէպտիլ էտէնլէրի մահ-քիւմ գըլմագլէ, անլէրին օլտուղը կիպի պիղ տախի պաշտան աշաղա գատար խուսուժէթլէ տօլմագ թէլիլքէսինէ մարուզ իղ:

Նէֆրէթ էտէլիմ, էօլտիւրէլիմ, ամմա սի-լան իլէ տէյիլ, անճագ ֆիքրտէ վէ գալպտէ, պու իսէ աշնի շէյ տէմէք տիր, կէօղ ախլագ-սըյըղը ամէլիտէն ֆարգը Էօգ աըր: Բապպը-մըղըն հազարընտա, հէման պու տախի աշնի տէրէճէ միւհլիք վէ նէթիճէսի էպէտի տիր: Ալլա պիղէ մէրհամէթ էսիպ հարաւը էյլէյէ քի պու ֆագաւ կիւնանտան ազատ օլալըմ:

3. Իւլինճի պիր եէնի կիւնան տահա վար տըր քի էսասէն եէնի օլմայըպ եէնի պիր իըղ քէսպ էյլէմէքտէ տիր, օ աա նէքէսիլք

տիր: Մօրաթօրիյըմ, թիճարէթ վէ իշ քէ-սաթլըղը՝ պիղտէն ուզագտա իճրա օլունան միւհլիշ մուհարէպլէրին իղթիսատի նէթիճէ-սի տիր: Միւհլիթաճիլնի տահա գիյատէ ֆագըր հալա տիւլիւրտի. զէնկիլնին իսէ սէրվէթինի էքսիլթալի. պու էճլտէն քիլիսաւար, մէքթէպ-լէր, էյլթամիսանլէր, միւհլիսէսաթ ը խայրիյէ պէոյիւք միւլքիլաթա ուղրատըլար, վէ իլէր-տէ տահա գիյատէ միւթէզարըրը օլաճագալար աըր: Ճէօմէրտ իչիւն թամաքեարըղ թէլիլ-քէսի վար, վէ թամաքեար իչիւն իսէ քէն-տինին հէր նէվ ֆէրաիլինտէն վէ մէսուլիյէ-թինալէն ազատ օլմագ իչիւն նէքէս օլմագըղա ազլիմ սուհուլէթ վար: Զամիր իղթիրապը չէքմէյէրէք քէնտի քէնտիսինի թէպրիյէ էթ-մէք իչիւն անըն սատէ վէ գօլայ հօլլարը վար: «Ալաճագալարը ալամայօրուժ. ախգ ու իթա Էօգ, պիր ֆամիլեանըն թէայլիւլնի թէտարիք է-տէճէյիմ, նէրէտէն վէրէլիմ» տէր: Պիրտտէր, Ալլահըն կէօրտիւլիւնի վէր, պիր նուսիէ դա-զէթա էքսիլք ալ, օրայա վէր, թիւթիւն իչմէյի պրապ, օրայա վէր, միւսքիւրաթտան վազ կէչ, օնա վէր, ֆագաւ մասրաֆընտան արթըր, մօտատան արթըր վէ վէր, քէնտին սըզըլ վէ վէր: Նամ գազանմագլըղըն վազթը չիմտի տիր. վագաա չէրէֆ իչիւն էթմէյէճէք իսէք տէ, Ալլիմին պույուրաուղու կիպի, «Էյի իսմ պիր չօգ էմվալտան մէրգուպ աըր», Սէմատա խազլինէ ճէմ էթմէյին վագթը չիմտի տիր: Գանաաթը թամմէմ վար աըր քի, պէոյիւք վէլի ի նիմէթ Բիրիստոս՝ զէնկիլն նէվճիվանա «Պիւթիւն օլանըն սաթ վէ ֆուգարայա վէր», «Օլանընըղը սաթընըղ վէ սատագայա վէրի-նիլ», տէտիլինտէ, վէ իքի տէֆա արփա էք-մէյի իլէ վաֆիր խալգ աոյուրտուղընտա, պու նը սալթ րուհանի թալիմ իչիւն էթմէսի, ան-ճագ պէօյլէ Էօգսուլըղ զէմանաւարը իչիւն սէօյ-լէսի վէ իճրա էյլէտի: Շիմտի հալ էվլէլքին-տէն ֆագաւ, ինթիյաճ դայէթ չէտիտ տիր: Բապպ հէման աշնի էմրի վէրիյօր, «Մալլէրի-նիլի սաթըպ ֆուգարայա, միւհլիթաճ մէքթէպ-լէրէ, ֆագիլը էյլթամիսանլէրէ վէրինիլ»:

Ահ, նէ զէման օլաճագ քի, էտէպլիլէճէյի-միլի էօլիւմ գօրգուսը իլէ տէյիլ, հիւսն ի րիգա իլէ էտէճէյիլ վէ պաշգաւարըն էքսիլքէրինի թէմամլայարագ պիղիմ տէ նօգսանըմըղ օլմա-յաճագ աըր: Զիրա սուվարան սուվարըլա-ճագ աըր, վէ խայրիսան քիմսէ սէմիլլէնէճէք տիր: Ալլահ ճիւմլէսինի աֆվ էյլէյէ:

Գ. ԱՊԼԱՀԱՏԵԱՆ

ՄԻԻԹԵՆԵՎԱԿԻ

ՄՈՒՀԱՊՊԵԹԻՆ ՂԱԼԵՊԵՍԻ

ՀԵՐՄԱՆ ՀԷԿՐՈՆ

Ձ.

Արիւրն.— Պուրատա իմ, պիր քիպրիթ աւայօրըմ։

Ռանեղ.— Ա՛հ, չափուգ օլ. գօրգույօրըմ։ (Արիւրն ֆիպրիթի չալար, Ռանեղ պիր նիսա ի ճեհեթ գօփարըր։) Օ՜նէ՛ տիր. օրատա, քէօ-չէտէ. օրատա պիր չէյ վար...։

Արիւրն.— (Պիր պաշգաւ ֆիպրիթ ճահաւ չալար մուրը հազարագ) Սէվկիւլիւմ, պիր չէյ հօգ. կէօլկէլէր ինթիզաղ էթմէքտէ տիրէր։ Ամա՛ն, Ռա՛հէլ, երւզէրին նէ՛ րէնկսիզ. նէ՛ օլույօրսըն։

Ռանեղ.— Պազ, կէօ՞րմէյօր մը սըն. իշթէ օրատա, եաթաղըն եանը պաշընտա։ Պիր պօղ չէյ, կէօլկէլէր պիր չէյ։ Պանա տօղրու կէլիյօր։ Սթիվըն, գօվու վէր ծնու, գօվու վէր։

Արիւրն.— Սէվկիւլիւմ, պիր չէյ հօգ, անճազ կէօլկէլէր վար։

Ռանեղ.— Էվվէթ, տիրի կէօլկէլէր։ (Պիր ազ սեսի պօղնուղաշըր, սօնրա երփսեփ սես իյե) Սէն քի՞մ սին։

Կեօլիկ.— (Աղըր, անհեկիլի վե միւրայիւմ պիր սես իյե սեյիյեթի) Պէն կէճէլէյին սօգազլարտա կէզլինիպ ըլըզլարը սէօյիւնտիւրէն իմ։

Ռանեղ.— Սթիվըն, սէօյլէտիյինի իշիտիյօր մը սըն։

Արիւրն.— Սէօյլէյէն հօգ, սէվկիւլիւմ։

Ռանեղ.— Նի՛չիւն պէնիմ ըլըզըմը սէօյիւնտիւրմէք իսթէյօրսըն։

Կեօլիկ.— Եաթաղա կիրէճէք վազթ տըր։

Ռանեղ.— (Պեշիյի մուհափագա հեհրճեփանե անա եազրաշարագ) Պէն հօրդուն տէյիլ իմ։

Կեօլիկ.— Ամա սէնին չօճուղըն հօրդուն տըր։ Փէք զիյատէ հօրդուն օլաուղու սէպէպտէն ույուլամայօր։

Ռանեղ.— Ուլուճա՛գ, ա՛հ, էվվէթ, պիր տէֆա ույուլա՛մ։

Արիւրն.— (Պիր գօրգու սեսի իյե) Ռա՛հէլ, քիմէ՛ սէօյլէյօրսըն։

Ռանեղ.— (Կեօլիկինի Կեօլիկէյէ սիփիշ ծարագ Արիւրնա տու օրնաւը իշիւն իշարեթ վերիւր) Ամա ա՛հ, հօգ... ույուլաւըզլըգտան պաշգաւ պիր հալ վար չօճուղըմըն պաշընտա։

Կեօլիկ.— Էօլիւ՛մ։

Ռանեղ.— (Պաղըրարագ) Խա՛յր, խա՛յր։

Արիւրն.— (Ռանեղին երինի քուքարագ) Ռա-նէ՛լ։

Կեօլիկ.— (Իյերիյե տօղրու կիյերեփ) Օ քէ-լիմէյի թէլէֆֆիւզ էթմէյէ գօրգույօր մը սըն։ Ճէսարէթ էօյրէնմէլի սին։ Զիրա էօլիւմ իլէ գարըր գարշըյա տուրույօրսըն։

Ռանեղ.— (Անը մուհափագա հեհր կիպի պեշիյին եանընա հազրաշըր վի տուա հեհր կիպի կեօլիկիինի գափար) Ալլա՛հըմ — Ալլա՛հըմ — Ալլա՛հըմ։

Կեօլիկ.— Գատընլար սէնտէն էվվէլ տէ տուա էթմիլէր իսէ տէ ֆաիտէսիզ օլմուշ տըր։

Ռանեղ.— Պէն տուա էթմէյօր իտիմ. ան-ճազ գալպիմէ սէօյլէյօր իտիմ. քի Մուհապէթ-թին էօլիւմտէն գուվվէթլի օլաղընը ունութ-մասըն։

Կեօլիկ.— (Եազրաշարագ) Գատընլար էվալի-տէ ճնու տա սէօյլէմիլէր, ամա եինէ տէ էօլիւմ գալպ կէլմիշ տիր։

Ռանեղ.— (Էնկիւն վի անրաշըր պիր փերեթ իյե) էօլիւմ, կէրի չէքիւ, օլ գատար եազ-լաշմա։

Կեօլիկ.— (Եազրաշարագ) Իշթէ կէլտիմ։

Ռանեղ.— (Տահա եափաշ սես իյե) Կէրի չէ-քիւ։

Կեօլիկ.— (Տահա իյերի կիյերեփ) Զաւալլը վալտէճիք, ամա պէն կէլիյօրըմ։

Ռանեղ.— (Գալպի քուքուշմուշ կիպի պիր շիսեթ իյե գօլարընը գաշըրարագ) Սանա տէյօ-րըմ, էօլիւմ, կէրի չէքիւ։

Կեօլիկ.— (Պիր աշըմ կերի չեփիյերեփ) Պի-չարէ քիւլիւք վալտէ, օ ալէվրիզ գըլըճը սա-նա քի՛մ վէրտի։

Ռանեղ.— (Միւրայիւմիյի) Անը չօճուղըմը պանա իհսան էտէնտէն ալտըմ։

Կեօլիկ.— Տիլէր գատընլար տա օլ գըլըճը չէքալիլէր, ամա ֆաիտէ էթմէտի։ էօլիւմ գուվվէթլի տիր. կէլիւ իսէ հուղուրընա քիմսէ տայանամազ։

Ռանեղ.— (Գօրգուշ անա գաթի պիր քալի իյե) Պէն տէ գուվվէթլի իմ։

Կեօլիկ.— (Եափաշ վի անրաշըր պիր սես իյե) Զօճուղունու պանա վէր։

Ռանեղ.— Խայր, խայր, վէրմէմ, գաթի՛ն վէրմէմ, Սթիվըն։

Արիւրն.— Սէվկիւլիւմ, սէն միւտհիշ պիր բույա կէօրմէքտէսին։

Ռահեղ. — Բույա՞ մը. էվվէթ, էվվէթ:

Կեօրիկ. — Չօճուղունու պահա վէր:

Ռահեղ. — (Բիճա ետեռեֆ) Օ պէնիմ տիր. մուհապպէթիմ անա հայաթ վէրաի. Վիճուտրմ անըն իչիւն զահմէթլէր չէքտի, գանըմ անը խաչէ էթաի. կէօզ հաչարարմ անըն ուլայան գալպինի սյանտորար: Օ՝ երտըզարտան «Անա» աէյու պաղըրտը: Պէն ճէվապ վէրտիմ, օ տա պէնիմ պաղըրմա տիւշտիւ: Պէն անը կէրի երտըզարար արասընտա հալընըզ պաչընա կէզմէք իւզրէ թէքք էտէմէմ:

Կեօրիկ. — (Թեֆուր հագըշարագ) Դիւչիւք վալիտէ, երտըզարար ալէմի փէք կիւզէլ տիր. օրատա նէ շաֆադ, նէ տէ կէճէ վար. օրատա նէ անը իլիքլէրինէ գատար տօնտուրան րիւզ-կեար, վէ նէ տէ անըն եօճուղունու կիւճ-լէշտիրէն ֆուրթունա վար տըր:

Ռահեղ. — Ա՛հ, պէնի իզվա էտէ՛ն:

Կեօրիկ. — Օրատա փէրիլէր անա արգատաչ օլաճադ — գամէր փէրիլէրի անը մէլէքլէրին նաղմէլէր իլէ հանգօ վէրէն պաղչէլէրինտէ կէզտիւրէճէքլէր:

Ռահեղ. — Պաղչէլէ՛ր:

Կեօրիկ. — Օրատա անլէր պիւրլիքտէ մէյվէլէր տէվլիրէճէք վէ թէրէնիւմ էտէճէքլէր, վէ անլէրին նաղմէլէրի օլ գատար խոչ վէ քէյֆլի օլաճադ քի՝ երտըզարար պիլէ անը իսթիմա էթմէք իւզրէ թաիթլարընտան էնէճէքլէր:

Ռահեղ. — (Պիւ խլխասան գսչար կիպի sko-նեք վի պէշիյի մուհափազա երեֆ իւզրի գօշարընը անըն իւզերինէ ուզաշը) Եօզ, հօզ, չօճուղում պուրատա գալսըն:

Կեօրիկ. — (Եագըշարագ) Ահ, նէֆափէրէսթ վալիտէ, սեւ անա նէ՞ վէրէպիլիրսին քի իլէրիտէ անըն ստատէթինի ղէհրլէմէսին:

Ռահեղ. — (Բիճա իլի) Ա՛հ, էօրիւմ, պէն անա մուհապպէթ վէրէպիլիրիմ:

Պէն 36 միլ օլան Պուրտուր կէօլիւ պուլունըր: Անըն սուլունտա արսեմիֆ պուլունտըզը իչիւն իչինտէ պալըզ հաչամազ, պազը զազէթալարտա օգուտուղըմըզա կէօրէ անտէ թուզ պաթալըզլարը տաիսի հօզ սըր: Շէհր՝ հասըր էթտիլի տֆիօն, րաիհալը հաղլար վէ խայր թիճարէթիլլէ շու սօն 15 սէնէլէրտէ նամտուր օլունչ տըր: Շէհրտէ 5 խալը ֆապրիգալարը պուլունուպ պունլարտան էն պէօլիւլիւ ինկ. խալը գումփանիանընքի տիր:

Սէքէնէսի 26,200 օլուպ, պունլարտան 22,000 ի Թիւրք, 3,000 Բում, վէ 1,200 ի էրմէնի տիր: 18 ճամիլ, 3 Օրթօտօքս, 1 Լուս. վէ 1 Փրօ. քիլիսասը վար: Պիր չօզ թիւրք մէքթէպլէրտէն մատա պիր տէ հարըմ իտատի պուլունուր: Բումլարըն վէ էրմէնիլէրին քէնտիլէրինէ մախսուս օղլան վէ դըզ մէքթէպլէրի վէ Բինտըրկարտընլարը վար տըր: Ամէրիգան Պօրտըն պիր տաիւրէսի օլուպ, օրատա պիր քիլիսա պինասը վէ պիր էրմէնի Փրօթէսթանթլարըն, պիր տէ Բում Փրօթէսթանթլարըն մէքթէպի վար տըր: Խանէլէրտէն էքսէրիտի քէրփիճտէն հափըլմըչ վէ իւզէրինտէ տամ վար տըր:

Գըչը փէք չէտիտ օլարագ 6 ալ տէվամ էտէր. էհալի քէնտի գաիսիւրէ վէ ելէյէճէլինի պիւթիւն սէնէ իչիւն Սեպ. ալընտա թէտարիք էտէր, պու մէվսիմտէ էվլէր փէքմէզ, պուլ-դուր, պաստըրմա, ունլուզ, գուրուտուպմուչ մէյվլէլէր վէ նէպաթաթ վէ պաչգա հէր նէվլէվազլիմաթ իլէ աօլու օլուրլար:

Էհալի ալէլ ումում ֆագիր օլուպ, էքսէրիսի հաթթա 5—6 հաչընտա չօճուղար պիլէ քէնտի ելվմի թէայլիւլէրինի խալը տօղուչարագ էլտէ էտէրլէր: Ֆագաթ պու ֆապրիգալար շու սօն ալարտա մուհարէպէ միւնասէպէթիլլէ գափանտըլար: Աֆիօն վէ կիւլ հաղլարըն ֆիյաթը օլ գատար տիւշմիւշ տիր քի, թիւճարլար սաթամայօրլար: Բրիտթիյանլարա գարչը հափըլան չէտիտ պօյքթթ սէպէպիլլէ տիւքքեանլար 3 ալ գափալը գալտըլար:

Պու ճիւմլէ ֆէլաքէթլէր արասընտա Հոկտ. 3 սաաթ 12. 30 տա կէճէ հարըսը պիւթիւն էհալի 30—40 սանիյէ տէվամ էտէն միւտհիչ պիր զէլլէլէտէն ուլանտըլար: Հէր քէս տէհչէթտէն վուրուլմուչ օլարագ կէճէլիք էլպիտէլէրիլլէ հալըն ալագ խարագալար իւզէրինտէն գըրըլմըչ ճամլարը թէփէլէյէրէք պաղչէլէր:

ՊՈՒՐՏՈՒՐՆ ՊԵՅՄԵՐ ԶԷԼԶԷԼԵՍԻ

Պուրտուր՝ Գոնեա վիլայէթինտէ, Ատալիա իսկէլէսինտէն 100 քիլօմէթր մէսաֆէտէ էթրաֆը դըր տաղլար իլէ մուհաթ իսէ տէ, կիւլ պաղչէլէրի վէ պաղլար իլէ գուչատըլմըչ զալէթ չիրին պիր չէհր տիր: Շիմալը շարլընտա պիր սաաթ ուզաղըզտա էնի 9 վէ ուղունուլ:

գօշուշտըլար: Քիւրբէ ի հաւա թօղ տիւման իլէ օլ գատար մէմու իտի քի, պիր աարմ էօթէյի կէօրմէք գապիլ տէյիլ իտի: Պիր գաւ տապիդէ սօնրա ֆէրեատ սէտալարը իշիտիլ տի, վալիտէլէր չօճուգլարընը, չօճուգլար վալիտէյիլէրինի, հէմշիրէլէր պիրատէրլէրինի, պիրատէրլէր հէմշիրէլէրինի վէ տօսթլար քէնտի մուհիպլէրինի արայօրլար իտի:

Անճագ սապահըն նուրընտա աֆէթին նէ տէրէճէ ազիմ օլտուղը անլաշըլտը: Ճիւմլէ թիւրք, էրմէնի վէ Բոււ մահալլէլէրի խաւապ օլմուշ: Անլէրտէն 20 խանէ գատարը, Ամէրիգան Միշըն տաիրէսի տէ տախիլ օլարագ քեամիլէն խարապ օլմամը խաւ տէ, պէօյիւք թամիրաթա միւհթաճ տըրլար:

Ճիւմլէ քիլիսալար, մինարէլէր, մէքթէպլէր, ֆուրուշլար, տիւքքեանլար, հէմամալք վէ 20 մէթրօ իրթիֆաւնտա օլան չէհրին գուլէսի հէր իլէ հէքսան օլմուշ, թագրիպէն 3,000 թիւրք, 45 Բոււ վէ 7 էրմէնիլէր թէլէֆ օլմուշ վէ կէրիտէ սաղ գալանլար տախի գօրգու իշիտէ հէյէճէք, էլպիսէ վէ քէօմիւր կիպի լէվազիմաթտան մահրում օլարագ չատըր ալթընտա եաշայօրլար:

14 կիւն օլտու, հալա կէճէ կիւնտիւզ սարսըլըլար վէ կիւրլէյիլ սէտալարը տէվամ էտիյօր: Պու կիւնլէրտէ չէտիտ բիւզիկար վէ եաղմուր տախի կէլսի վէ պիպախթ էհալի, չամուրլը վէ նէմնաք չատըրլար ալթընտա եաշամաղա մէճպուր տըրլար: Պու սըրատա 3 ի օղան վէ 2 սի գըզ օլարագ 5 չօճուգ տօղտու: Տօգթօրլար գօրգուլար քի, չէհրտէ պիր տէ իշիք ի աարիի գուհուր էտիպ, գէլգէլէնին պաշլատըղը խարապիյէթի օ տա պաշա չըգարըր:

Կէօլ ճիւմարընտա կիւլ պաղչէլէրի վէ թարլալարըն պուլուհարըղը արաղի միլլէրճէ մէսաֆէտէ 20 մէթրօ գատար աշաղը կնտի, տաղլարըն էթէյիլտէ պիր մէթրօ էնինտէ վէ նըսֆ տաիրէ չէքլինտէ պիր չաթլագ աշըլտը վէ չէհրին էթրաֆընտա ախէր հէրլէրտէ չաթլագլար միւհահատէ օլունտուլար: Սու եօլլարը պօզուլուղընտան փունարլար գուրուտը, վէ գուլուլարըն սուլը էքսիլտի:

Շէհրին չիմալ թարաֆընտա պիր սաաթ ուզագտա պուլունան պիր քէօյտէն մէֆրէթ պիր սու փունարը հասըլ օլարագ ինէքլէրի ախըրլարտա դարգ էյլէտի, ֆագաթ գըսա պիր վազթ սօնրա նապէտիտ օլտու: Պուրտուր

վէ Սպարթա հէվալիսինտէն խապէր վէրիտիլինէ կէօրէ պաղը գարիյէլէր քեամիլէն խաւապ օլմուշ տըրլար:

Ինճիլի ճէմաաթըմըղըն ճանճա զայաթը եօգ խաւ տէ, մատտէթէն զայաթլարը պէօյիւք տիր: Պիր ֆամիլեատան մատասը ճիւմլէթէն քէնտի խանլէրինի զայ էլիտիլէր, անլէրտէն պաղըսը կիւլ պաղչէլէրինի վէ թարլալարըն տա զայպ էյլէտի: էհալի չէհրի պրագըպ կիտիյօրլար:

Գալմըն միւսթաղպէլտէ տիւշար օլաճաղը սէֆալէթի խալալ էտէպիլիւրսինիզ: էվ եօգ, եաշայաճագ վէսաթիլ եօգ, գըշ կէլիյօր: Սահիւ տիր քի հիւքիւմէթ քէնտի էտէպիլէճէյինի եափըյօր, լաքին վէրիլէն իանէ ինթիյաճա նաղարէն հիւ մէսապէսինտէ տիր: Հիւքիւմէթ էճնէպիլէրտէն օլան տօղրուտան մուալէնէթի րէտա էտիյօր, լաքին չախսի եարաըմլարա միւսաատէ վար տըր: (*)

Պուրտուր չօպանը

Յ. ԱՐՄԱՂԱՆԵԱՆ

(*) Պուրտուր վէ Սպարթա գէլգէլէսինէ տաիր սօն րէտիլ րափօրթ չու տըր:— Սպարթա վէ միւհահաթընտա 3,975 խանէ քեամիլէն վէ 3,423 խանէ գրամէն միւհհէտիմ օլմուշ, վէ 614 էրքէք, 846 գատըն թէլէֆ, 314 էրքէք վէ 215 գատըն մէճրուհ օլմուշ տըր: Թէլէֆաթըն 265 Ղայրի Միւսլիմ օլուպ պուշլարըն 100 ի էրմէնի տիր: Պուրտուրտա 2749 խանէ քեամիլէն, 2454 խանէ զըսմէն միւհհէտիմ օլմուշ, 221 էրքէք, 393 գատըն թէլէֆ, 43 էրքէք վէ 37 գատըն մէճրուհ օլմուշ, քէօյլէրինտէն 179 թէլէֆ վէ 18 մէճրուհ վար տըր:

ՐԱՀՆԻԻՄԱ

ՃէՆԱՆԵԱՆ ԳՕԼԷՃԻՆՏԻՆ

Սէֆէրպէրիք վէ անըն նէթիճէսի օլարագ թալէպէ վէ մուալիմուհտան պիր գըսմընըն խըտմէթ ի աաքէրիյէյէ թապի թուլուլմալարը, մօրաթօրիյըմ վէ անըն նէթիճէսի օլան փարաճա միւզայագալարա րաղմէն գօլէճ Հոկտ. իպթիտասընտա սուրէթ ի միւնթաղա մէտէ վէ սէչկին պիր հէյէթ ի մուալիմուհն իլէ թէտրիսաթա պաշլամըլ տըր: Մուալիմլէրտէն պաղըլարընըն աաքէր էտիլմէսի, պաղը չէհրլէրտէ, «Խօճա գալմամըլ օլտուղընտան գօլէճ աշըլմայաճագ իմիլ» վէ էմսալի չայիաթա սէպէպ օլմուշ, պու խաւ պաղը չայիտլէրին գօլէճէ կէլմէքտէ թէլէսիւր վէ թէրէտուրուտինի

մուծիկ օլմուշ իսէ տէ, պու հայ թէզ զաիլ օլմուշ վէ էլէէվմ 75 լէյի վէ 100 նիհարի թալէպէ կէլմիշ տիր: Պանդալարըն թէէտիյաթտան իմ- թինա էթմ,սի վէ Ամէրիգատան փարա նազլ էթմէքլիյին միւշքիւթը էվվէլա ըէիսի խայ- լիճա տիւշիւնտիւթմիւշ իսէ տէ, մա էլ մէսէր- ըէթ զիքը էտէրիզ քի: Մր. փիթ պու մէք- թէպին Ամէրիգատաքի միւթէվէլիլէրի թա- րաֆընտան Պոսթօնտա Պորտըն խազինէտա- րընա փարա թէսլիմ էտիլէճէք օլուր իսէ պուրատա քէնտիսի գօլէճէ փարա վէրէպիլէ- ճէյինի վատ պույուրմուշ վէ պու միւշքիլ տէ պու եօլտա գալտըրըլմը տըր: Պու միւրիւվ- վէթինտէն սօլալը միւթէրէմ Մր. փիթէ արզը թէչէքքիւր օլունուր:

Գօլէճին ըէիսի վեր. Տօգ. Հայկազեան Ամէրիգայա օլան սէյահաթընտա խայլիճա մուվաֆֆադ օլմուշ վէ պու թէէսիսաթ իչիւն վասի փլանլար վէ եիւքսէք իւմիտլէր իլէ սօլու օլարագ ալտէթ էթմիւշ տիր: Անվալը հազըրէ ի ումումիյէ սէպէպինտէն չիմաիլէք եէնի ատըմլար ալմագ, ինչաաթ վէ սաիրէյէ պաչլամագ գապիլ օլամայաճագ իսէ տէ, մէզ- քիւր իւմիտլէր ազիմ գալմայըպ միւնասիպ զէման կէլտիյինտէ եէնի պինալար ինչասը, եէնի սուհուլէթլէր վէ եէնի թէրթիպլէր իլէ պու միւշէսսէսէնին մէմլէքէթէ ֆաիտէլի վէ ասըրըն բուհուհա միւթապըզ սուրէթտէ խըտ- մէթ էտէճէք պիր հալէ վազ էտիլմէսինէ իպ- թիտար օլունաճագ տըր: Միւթէրէմ ըէիսին ալ իտէալ, հատիտէ գապիլիյէթ վէ նէճիպ, ուլվի սիյրէթի պու իւմիտլէրին պալիզա մա պալիզ գուվվէտէն ֆիլիէ իսրաճընա տէլիլի գաթի տիր: Թալէպէլէր միգատարճա կէչէն սէ- նէքինտէն ազ իսէլէր տէ, անլէրին շէվզ ու զայրէթի եէրինտէ կէօրլէնիւյօր: Խուսուսա անլէր քէնտիլէրին սէվկիւլիւրէիսլէրինի թէք- րար տիւմէնին պաչընտա կէօրէրէք փէք մէս- բուր տըրլար: Տօգ. Հայկազեան էֆ. պու գօլէճին միւտիրի օլմազլէ պէրապէր, անըն հէր չէյտէ հէր չէյի, ճանը տըր: Օ թալէպէյէ վաիզ, մուալլիմ, միւտիր, հազըր վէ փէտէր տիր: Պու գօլէճին էն պէօյիւք իգպալը պէօյլէ պիր ըէիսէ, չօգ թարաֆլը, կէնիլ ֆիքրիլի պիր ըէիսէ մալիք օլմասը տըր:

Հէր նասըլ իսէ պազը թարաֆլարտա պու գօլէճ լայըզ օլտուղու գատար պիլինմէմիշ, անըն կէօրտիւլի իշ թազտիր էտիլմէմիշ տիր: Պիզ անը կէօրտիւք վէ ինանտըզ քի օ ֆիլ

վազը էյի պիր գօլէճ տիր: Օրատա թալէպէյէ թէքմիլ պիր գօլէճ թալիմի վէրիլյօր: Էրմէ- նի, Րուս, Թիւրք, Արապ, Սիւրեանի վէ եէ- հուտի կէնճլէր օրատան մէմնուն գալըյօրլար: Պու գօլէճ պէօյիւք վէ փարլագ պիր իսթիգ- պալա տօղրու շէվզ իլէ խաթվէ էնսազ օլու- յօր: Կ. Բ.

ՀԱՖԹԱ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

ԹԻԻՐՔԻԱ ՎԷ ԻԹԻԼԱՅ Ը ՄԻՍԷԼԼԷՍ

Պու հաֆթա զարֆընտա վուզու պուլան էն մուհիմմ վազըա Թիւրքիա իլէ Իթիլաֆը Միւսէլլէսին միւնասէպաթը սիյասիյէլէրինին գաթ օլունմասը տըր: Ճիւմա կիւնիւ ազչամ դազէթալարընտա աթիտէքի ըէսի մալիւմաթ օյունուլտու:—

«Տօնանմա ի Հիւմայունըն պիր գըսմը ճիւ- գիսի Թըչրին էվվէլին 14 վէ 15ինճի կիւնլէրի Գարա տէնիգտէ թալիմլէրիլէ մէշղուլ իքէն Րուս ֆիլօսը էվվէլա պիւթիւն թալիմլէրի թաթիլ վէ իսլալ վէ տիւնքի 16նճը ֆէնճ- չէնպի հիւնիւ տէ սօնանմա ի հիւմայունա թէարրուզ էտէրէք մուխասէմաթա իպթիտար էյլէմիշ տիր: Վուզու պուլան մուհարէպէտէ սօնանմա ի հիւմայուն թարաֆընտան ալլը հազըլա Փիրուք նամընտա 5,000 թօնէլաթօլըզ վէ 700 դատար թօրփիլի համիլ պիր թօրփիլ վափօրը դարզ վէ Րուս թօրփէտօլարընտան պիրիսի մուհիմմ խասարաթա տիւչար էտիլ- միշ վէ պիր քէօմիւր կէմիսի գապթ ու միւ- սատէրէ օլունմուշ տըր: Ղայրէք ի Միլիյէ թօրփէտօլը թարաֆընտան աթըլան պիր թօր- փիլ իլէ 1,100 թօն հաճմընտա Գուպանկը իս- մինտէքի Րուս թօփ չէքէրի պաթմըզ վէ Մուալլէնէք ի Միլիյէնին աթտըղը պիր թօր- փիլ իլէ տէ տիլէր պիր Րուս գամպօթը փէք մուհիմմ խասարա օղրամը տըր: Իչպու մու- հարէպէ էնսազընտա դարզ վէ թալիլի օլու- նան Րուս սէֆայինինտէն գուրթարըլան 3 զա- պիթ վէ 72 նէֆէր էսիր էտիլմիշ տիր: Տօնան- մա ի հիւմայուն համտ Ուլլահ պիր զարարա օղ- րամամըզ վէ մուհարէպէ սօնանմա ի հիւմայուն- նըն լէյիինէ օլարագ տէվամ էթմէքտէ պու- լունմուշ տըր: «Հիւքիւմէթ ի սէնիլէ՝ սօնանմա ի հիւմայունըն պիր գըսմը ճիւգիսինէ գարչը

Բուս տօնանմասններն վուզու պուլան իշպու թէճավուզ վէ թէարբուզընը չիւպհէսիզ չիւտէթլէ փրօթէսթօ էտէճէք տիր։»

Տիկէր պիր րէսմի մալիւմաթ շու մէալտա օլմուշ տըր։—

«Գարա աէնիզաէ պուլունան ֆիլօմըդտան ախրէն ալընան մալիւմաթ րէսմիյէ պէր վէճէ ի աթի տիր։ Ալընան էսիլէրին իֆա-տէսինտէն վէ կէլէն տօնանմատաքի թօրփիլ սէֆինէսինին վիւճուտընտան՝ Բուս ֆիլօսընըն Պօղազ մէալիլինի թօրփիլէ դափամադ իս-թէտիյի վէ պու սուրէթլէ տօնանմամըզը ի-քիյէ ալըբարազ մահվ էթմէք ֆիքրինտէ պու-լունտուզը անլալըմը ալըր։ Պու սուրէթլէ անի պիր թէճավուզա մարուզ գալարսզ Բուս-լարըն իլան ր հարսլըզ մուսասէմաթա պաշ-լատըզլարընա դահիպ օլան ֆիլօմըզ, տաղը-մը օլան Բուս ֆիլօսընը թագիպ էտէրէք Սիվաստափօլը թօփա թուլթուշ վէ Նօվօրօ-սիսքի լիմանընտա 50 փէթրօլ տէփօսըյա 14 ասքէրի նազլիյէ սէֆինէսինի վէ հուպուպաթ մաղազլարընը վէ թէլսիզ թէլէդրաֆ իսթա-սիօնընը թախրիպ էթմիլ վէ Օտէսաա պիր Բուս գրուազէօրիւնիւ պաթըրմը։ վէ տիկէր պիր գրուազէօրիւ ֆէնա հալտէ խարապ էթ-միլ տիր։ պուլըն տա պաթտըզը թախմին օլունույօր։ Այնի լիմանտա ելիւքիւ պէշ կէմի մուհիմ խասարաթա օղրատըլմը վէ Բուս կէօնիւլիւ տօնանմասնտան պիր վափօր պաթմը ալըր, 5 փէթրօլ տէփօսը թախրիպ էտիլմիլ տիր։ Կէրէք Օտէսա վէ կէրէք Սէ-վաստափօլտա տօնանմամըզա սահիլտէն թօփ աթէշի իճրա էտիլմիլ տիր։»

Պու վազըալար նէթիճէսինտէ պիթթապի իթիլաֆը Միւսէլլէս աէվէթլէրի իլէ թիւր-քիանըն միւնասէպաթ ր սիյասիյէսի միւնգա-թի օլմուշ տըր։ Հէր հանկը պիր թարաֆտան իլան ր հարապ էտիլմէմիլ իսէ տէ, ճիւմաա երթէսի ազլամը Բուսիա սէֆիրի Մ. ալ Կիրա սէֆարէթ էրքհանը իլէ պիրլիքտէ թրէն իլէ Պուլկարիսթան վէ Բուսմանիա թարիլիյէ Բուսիայա կիթմէք իւզրէ միւֆարազաթ էյ-լէմիլ օլուպ, Բուս սէֆարէթխանէսի ումուրը իթալիա սէֆարէթխանէսինէ թէվտի էտիլմիլ, քէզալիք փազար ազլամը Ֆրանսըզ վէ Ինկի-լիզ սէֆիրլէրի սէֆարէթխանէ էրքհանը իլէ պիրլիքտէ Տէտէ Ազաճա միւթէվէճիհէն միւ-ֆարազաթ էյլէ իլիլէր տիր։ Ֆրանսա վէ Ին-կիլթէրա սէֆարէթխանէլէրի ումուրու իսէ

Ամէրիգա սէֆարէթխանէսինէ թէվտի էտիլմիլ տիր։

Փազար կիւնիւ տիկէր պիր վազըանըն վուզու րէսմէն խապէր վէրիլմիլ տիր։ չէօյլէ քի, «Իգմիր լիմանըն սէտտի հասէպիյլէ Ուր-լա լիմանընտա պուլունան Գընալը Ասա թիւճ-ճար վափօրըյա Պէյրուք Կաթը դափտանլա-րընա մէզքիւր լիմանա կէլէն իքի Ինկիլիզ թօրփիտօ քէլըրը թէսլիմ օլմալարընը թէքիլիֆ էթմիլ իսէ տէ, սէֆալին ի մէզքիւրէ դափ-տանլարը՝ թէքիլիֆ րէտա էտէրէք, վափօր-լարըն միւրէթթէպաթընը դարայա չըգարտըզ-տան սօնրա կէմիլէրի օրայա պաթըրմըյալ տըր։»

Չարչէնպիհ կիւնիւ վէրիլէն րէսմի թէպիլիզաթ «Պու սապահ (Սալը) Չանազ Գալէ պօղազը մէտիլէլինէ 16 քիլօմէթրօ ուզադտան պօմպար-տըմանա պաշլանըլմը իսէ տէ Կալընըզ պիր թապիամըզտան աթըլան պիր գաշ մէրմի Ին-կիլիզ զըրհըլարընտան պիրինտէ իլթիալ Կաթ-տըզընտան օն տազիգէ սօնրա Ինկիլիզ կէմի-լէրի չէքիլիպ կէօզտէն դաիպ օլմուշար տըր։» «Ինկիլիզէր Մըսր հուտուտուհու թախիլիյէ վէ կիւզէրկիւհալարընտաքի քէօյլէրի թախրիպ է-տէրէք Գանալա տօղրու չէքիլիյօրար։ Եինէ մէզքիւր հուտուտ իւզէրինալքի Ագապա լի-մանըն պիր Ինկիլիզ ֆիլօսը պօմպարտման էթտիքտէն սօնրա ասքէր չըգարտաղա թէշէպ-պիւս էթմիլ իսէ տէ, 4 Ինկիլիզ նէֆէրի մագ-թուլ տիւչիւնճէ տէրհալ կէմիլէրէ ճան աթ-մըլար տըր։» Պաղտատ Ինկիլիզ գօնսօլօսիա-նէսինտէն պիր թաղըմ ճէպիւնէ սանտըզլարը չըգարըլարազ Տէճլէ նէհրինէ աթըլըր իքէն հիւքիւմէթ թարաֆընտան կէօրիւլէրէք զապթ էտիլմիլ տիրէր։ — Իսթանպօլ լիմանընտա մէվճուտ օլան Ինկիլիզ, Ֆրանսըզ, Բուս վէ Պէլճիգա սէֆինէլէրինին սալըսը ալթմըլա պա-լիզ օլմուշ տըր։ — Ալմանիա պէշինճի օրտու գօմանտանը պուլունան վէլի ի ահտ փրէնս Ուիլհելմ Հարպիյէ նալըրը էնվէր փաշայա ա-թիտէքի թէլէկրաֆը քէշիտէ էթմիլ տիր, «Պէշինճի օրտու գօմանտանը օրտու ի հիւմա-յունա արգասաչճա սէլամլար կէօնտէրիւ։» — Հօյանտայա ֆիրար էտէն Պէլճիգալըլարըն ա-տէտի պիր միլիօն վէ Ինկիլիթէրայա հիճրէթ էտէլլէրինքի 100,000 օլմուշ տըր։

Գապինէ ազաւընտան փօսթա վէ թէլէկրաֆ նազըրը Ոսկան էֆէնտի Մարտիկեան, Զրաթ Նազըրը Սիւլէյման էլ պուսթանի էֆէնտի վէ

Նաֆիա նազըրը Չիւրիւք սուլու Մահմուտ փաշա իսթիֆալարընը վերմիշ տիրէր։ Փօսթա նազըրը վէքեալէթինի Մէարիֆ նազըրը Շիւք-րի պէյ, վէ Նաֆիա նազարէթինի տէ վէքեալէթէն պահրիյէ նազըրը Ճէմալ փաշա տէրիւհ տէ էյլէմիչէր տիր։ Մալիյէ նազըրը Ճաւիս պէյ տախի իսթիֆա էյլէմիշ օլուպ Թալէաթ պէյ մալիյէ նազարէթի ումուրընը վէքեալէթէն իտարէ էթմէքտէ տիր։

Ալմանիա վէ Ավսթրիա մաթպուլաթը Թիւրքիանըն պու մուամէլէսինի թահսին վէ թէպ-ճիլ էսոյօրլար վէ Պէրլինտէ հէմ վիէննատա պէյիւք իզտիհամլար Թիւրքիա սէֆարէթ վէ գոնսօլսխանէլէրինին էոնիւնէ ճէմ օլուպ, «Եաշասըն Թիւրքիա», «Եաշասըն Հիլալ» տէյու նիտա վէ միլլի մագամլար թէրէննիւմ էթմիչէր տիր։

Սալը կիւնիւ խապէր վէրիլէն րէսմի մալիւմաթա կէօրէ, Պահրը Սէֆիտտէ Ատալար տէնիզինտէքի Ինկիլիզ ֆիլօսը իքի Թօրփիտօ սէֆինէսինէ րասթ կէլիպ, պոււլարը Օսմանլը Թօրփիտօսը զանն էտէրէք աթէշ էթմիշ վէ իքիսինի տէ պաթըրմըշ տըր։ — Բուսլար Գաֆգասիա հուտուտընը կէչիպ հուտուտ գըթաթընտա պիր չօգ նօգթատա Թիւրք օրտուսու իւղէրինէ հիւճիւմ էթմիչէր իսէ տէ, չէտիս մուգալէմէթ գարչըսընտա թէլէֆաթ վէրէրէք գըսմէն կէրի չէքիւմէյէ մէճպուր օլմուչլար տըր։ — Պէլճիգա սէֆիրի փազար էրթէսի վէ Սըրպիա սէֆիրի Սալը կիւնիւ չէհրիմիզտէն միւֆարագաթ էյլէմիչէր տիր։

Սօն խապիտէր. — Չանագ գալէ մէտիւլի պօմպարտմանընտ տաիր վէրիլէն սօն խապէրէ կէօրէ Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ ֆիլօսընտան 240 մէրմի աթըլմըշ իսէ տէ փէք մուհիմմ պիր զարար իգաընա մուվաֆֆագ օլամամըչլար տըր։ — Գարաքիլիսէ վէ Իշխան միւնթագալարընտա պուլոււնան Բուսլար քեամիլէն տէֆ էտիլմիչէր տիր։ — Փէթրօկրատտաքի Իրան սէֆիրի Բուս հիւքիւմէթինէ Իրանտա պուլընան Բուս ասքէրլէրիֆին տէրհալ կէրիյէ չաղըլմասընը միւլիւր պիր նօթա վէրմիշ տիր։ — Մէմալիքի էճնէպիյէ փօսթա հէվալէնամէ մուամէլէսի մուվազգաթէն թաթիլ էտիլմիշ տիր։ — Անվալը հարպիյէ միւնասէպէթիլէ պիլուուում մէքթուպլարըն աչըզ օլարագ վէրիւմսի վէ կէրէք մէքթուպլարըն կէրէք թէլէղրաֆնամէլէրին Թիւրքէ, Արապճա, Ֆըրանսըզճա վէ Ալմանճա լիսանլարտան պաշգա պիր լիսանլա եաղըլմամասը էմր էտիլմիշ տիր։

Էլիօթիա մուհարեպիսի. — Կէչէն հաֆթանըն սօն կիւնլէրինտէ թարաֆէյնտէն վէրիլէն խապէրլէրէ կէօրէ, չէմալը չարգտա Պէլճիգա վէ Ֆրանսա հուտուտլարընտա վուգու պուլան մուհարէպէլէրտէ, էգճիւմէ Արրաս վէ Գանպրիէ, Ափրըման վէ Ս. Միհէլ ճիհէթլէրինտէ պազը գըթալարտա Միւթթէֆիզլէր վէ պազը նօգթալարտա Ալմանլար մուվաֆֆագ օլույօրլար իտի։ — Շարդի հարպ մէյտանընտա իսէ Բուսլար Լէհիսթանտա Ալմանլար իւղէրինէ պէյիւք պիր զալէպէ չալմըչլար, պոււնա մուգապիլ տէ Կալիքիա ճիհէթինտէքի ամէլիյաթլարընը կէվլէթմիչէր իտի։ Սօն կիւնլէրտէ Պէրլին վէ վիէննանըն րէսմի մէնպալարընտան ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, վէրտէօնիւն գալալարընտան տէօրտիւ Ալման թօփլարը իլէ թախրիպ էտիլմիշ։ Ալմանլար Պէլճիգանըն ճէնուպընտա իլէրիլէմիշ վէ Ֆրանսըզլարը էն նէհրինտէն կէրիյէ սիւրմիւլիչէր տիր։ Ալմանլար Կանտ իլէ Պրուժ արասընտա խէնտէքլէր եափմագլէ մէշղուլ պուլոււնույօրլար իմիշ։

Արնալուսրուզ իլլէրինէ տաիր Իթալիա վէ Եունանիսթան արասընտա պիր իթիլաֆըն պուլոււնտուղու վէ էսատ փաշանըն տա պոււնա մուվաֆագաթ էյլէտիլի զանն օլոււույօր։ Իթալիա Ավիօնիայը վէ Եունանիսթան Եփիրոսը իշղալ էթմիչէր, էսատ փաշա տա Տուրացցօտա իճրա ի հիւքմ էթմէքտէ տիր։ Կէրէք Իթալիանըն վէ կէրէք Եունանիսթանըն իտաիասը չու տըր քի, Արնալուսրուզտաքի գարըլըզըզա էնճամ վէրմէք վէ նիհայէթ իլլէրին թէսվիյէ օլաճաղը վազթտա Լօնտրա գօնֆէրանսընըն Արնալուսրուզա տաիր վէրմիշ օլտուղու գարարը թաթպըզ էթմէք իւզրէ մուվազգաթէն պու թէչէպպիւստէ պուլոււնմուչլար տըր։

Միսթէնիվի. — Ալմանլարըն պիթարաֆ սուլարա թօրփիլ տէօքտիւքլէրինի Ինկիլիզլէր պէյն էլ միլէլ գալմանինէ մուվաֆրզ կէօրմէտիքլէրի իլլին Նօրվէճիանըն ճէնուպի հուտուտոււնտան պաշայարագ Շէմալ տէնիզ սահիլլէրինէ թօրփիլ տէօքմէք թարիզիլէ քէնտի մէնաֆիլէրինի մուհաֆագա էթմէյէ գարար վէրմիչէր տիր։ — Պիր Ինկիլիզ վափօրը Մանշ տէնիզինտէ պիր թօրփիլէ չարիւլըպ միւթէղարըրըզ օլմուլ վէ իլլինտէ պուլոււնան 2,500իւ միւթէճավիզ ասքէր վէ Պէլճիգալը մուհաճիրլէրտէն 1800 քիլի թէլէֆ օլմուլ տըր։ — Հիւսիս թօրփիտօսընըն տա պաթալըղը խապէր վէրի-

իւյոր: — Իթալիա գաղինէսի իսթիֆա էլէմիշ տիր: — Լորտ Ֆիշըր Փրէնս Պաթէնպուրլըն ետրինէ Ինկիլիզ տօնանմասը գօմանտանլըղընա թային օլունմուշ տըր: — Բուսիանըն Գարա տէնիզ ֆիլօսը 7 զըրհլը, 2 զըրհլը թօրփիտօ, 3 զըրհլը թօրփիտօ, 26 թօրփիտօ քէշըր, 8 թանթ էլ պահրտան, իպարէթ պուլունմագտա տըր:

ՓՐՕ. ՃԷՄԱԱԹԸ

Վեր. Սարգիս Վ. Բըզեան պիր միւտտէթաէն պէրու Բէսապ ճիվարընտա Բէօրքիւնէ քիլիսաւսընտա իլէմէքտէ օլուզ պու կիւնլէրտէ Սիս քիլիսէսինտէն տալէթ էտիլմիշ օլարագ օրայա աղիմէթ էթմիշ տիր: Բէօրքիւնէ քիլիսէսի միւսմիլէյին խըտմէթինտէն մէմուռն օլմուշ տըր: — Վահան էֆ. Հիւսիսեան, Օր. Էպրաքսի Ապահատեան իլէ Նիւ Եօրգտա թէէհհիւլ էթմիշ տիր: — Նիյտէտէն ալաղըմըզ պիր մէքթուպտա աթի իւզ զիքր սաթըրլար եազըմըշ տըր, «Զօպանըմըզըն Վեր. Բ. Տօնիկեան իսթիֆա էթմիշ տիր, Լուս. պիրատէրլէր պու սէնէ պուրայա Արթ. Տէր Յուհանէս Կէվէրեանը ֆահանայլըզա տալէթ էլլէտիլէր: Պու զաթը միւսթէրէմին ճէմաաթը իրչատ էթմէք պապընտա. կէօսթէրտիյի զայրէթ շայանը զըպլէ տիր: Հէր Կիրակի Բ. Մուգատտէստէն սատէ վէ ֆաիտէլի վաղար վէրէրէք ճէմաաթը թէսէլլի էտիյօր: Բեաշքի միլլէթիմիզ արասընտա պու Նէվ ֆահանալար չօղալա իտի:» — Մարաշ Իլմի իլահի մէքթէպի մուալլիմլէրինտէն Վեր. Սիմոն Թէքզիւեան իւզէրինտէ Այնթապ խասթախանէսինտէ պիր ամէլլիէ ի ճէրրահիյէ իճրա էտիլմիշ տիր: Խասթա իֆագաթ պուլմագտա տըր:

Նէվէնի Փրօթէսթան քիլիսէ մէճլիսինտէն աթիտէքի թահրիրաթը ալմըշը տըր: — «Քիլիսա Նէմ մէքթէպ պինասընըն քեարկիր զըմմընը փէք միւսթիլաթա րաղմէն, պիթիրտիք: Իւսթ չաթըսընա փարամըզ քեամիլէն պիթտի, հէմտէ 20 լիրա մըզտարը ամէլլէյէ պօրճլանտըզ: Էկէրի պու զըշըն դար եաղմուր կէլմէզտէն իւսթ չաթըզ գափաթմազ իսէք եափըլան պինա վէ մէքթէպ տաիրէսի քեամիլէն խարապ օլաճագ տըր: Բապըն քիլիսաւսընը սէվէն պիր քիլիսա, միւսին վէ միւսինէ եօգ մը քի պիզէ ճիւզի պիր եարտըմ էթմէտէ չու էմէքլէրիմիզ զայլ օլմաաա:»

ԲԱՀՆԻՄԱՆԸ ԻԼԱՆԸ

Բահնիւնա կէլէն սէնէ, Բապ պիթէրսէ, երինէ տէվամ էտէճէք տիր: Լաքին հալը հազըրըն միւսթիլաթը վէ քեաղըտ գըլլէթի սէպէպինտէն չիմտիլիք 16 սահիֆէտէն զիյատէնէչր օլունամայաճագ տըր: Վէ չու պիր ճիհէթէ ապօնէլէրիմիզին վէ աճէնթլէրիմիզին նազարը տիգգաթընը չիմտիտէն տալէթ էթմէք իսթէրիզ քի, 1915 Յունիարընսան իրիպարեկն աննագ ապօնէ պէսէրիէրի վիւնիշ օլունար իյիւն դազէրա քապ Էսէնէյիզ: Պինաէն ալէյի սօնրատան եաղըլանլար իլք նուսիլէլէրի էլտէ էտէմէյէճէքլէր տիր: Պունտան էվվէլքի սէնէլէրտէ ապօնէլէրիմիզէ թէէտիյաթ իյիւն իքի այ գատար միւսթիլաթ վէրիյօր իալք, լաքին պու սէնէ քեաղըտ ազալմըշ, ֆիյաթը երեքսէլմիշ վէ մէյտանտա փարա ազալմըշ օլտուղունտան պունու եափամայաճագըզ: Իմտի Բահնիւնայը թա սէնէնին իլքինտէն թէմամէն ալմագ իսթէյէնլէր Դեկտեմբեր իյինտէ ապօնէ պէտէլլէրինի պիզէ իրսալա հիմմէթ էլլէսինլէր:

1915 ՍԷՆԷՍԻ ԻԶԻՆ

ԿԻՐԱԿԻ ՄԷՔԹԷՊԻ ՏԷՐՍԼԷՐԻ

1915 սէնէսի Կիրակի Մէքթէպի Տէրսլէրի պու սէնէքի կիպի Նէշր օլունույօր, վէ իւշ ալըզ ճիւզլէրի կէրէք քիւշիւքլէրէ կէրէք պէօյիւքլէրէ տահա դիյատէ միւֆիտ վէ ճալիպ զըլմագ իւզրէ Տէր դայրէթ էտիլմիշ տիր:

Իւշ ալըզ ճիւզլէրի անճագ տնլէրի սըփարըշ էտիպ փարասընը փէշին կէօնտէրէնլէրէ, եալստ պէտէլի հիսապարընա կէշիքիլմէք իյիւն վագթըլլէ Մր. Փիթէ պիլտիլէնլէրէ իրսալ օլունուր:

Հէր սըփարըշ Նոյ. 15 է տէք եթթիշմիշ օլմագ կէրէք տիր, քի քիթապլար թամմ վագթընտա կէօնտէրիլիլէր: Յիյաթը փօսթա իւճրէթիլլէ 50 փարա տըր: 15 տէն 30 տանէ պիր ատրէսէ կէօնտէրիլիլի հալտէ երեղտէ 10, 31 տէն 100 տանէ իյիւն երեղտէ 20 վէ 100 տանէտէն դիյատէ իյիւն երեղտէ 25 իսգօնթօ վէրիլի:

Սըփարըշլար իսթանպուլտա Ամէրիկան խանընտա, Բ. Մատթէոսեանա կէօնտէրիլիլի տիր:

1915 սէնէսինէ միսսուս ալէթի քէրիմլէր քարտ իւզէրինէ թապ օլունմըշ օլարագ իսթէյէնլէրէ կէօնտէրիլէճէք: 52 քարտը հալի պիր տէսթէ 20 փարա, 10 տէսթէսի 3 զըրուշ եալստ 100 տէսթէսի 25 զըրուշ տըր: Պու փարա անճագ փօսթա մէսարիֆի իյիւն տիր:

Միւսիւր ի միսսուլ վիւ ասիլայ ի իւրիյազ

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԻԶՐԱՆ Բ. ԶԱԼԵԳԵԱՆ ՄԱԹՊԱՆԱՐ
Skranaskep, Մահմուտ փաշա, Բիւրճի խան Նօ. 32—34